

บทที่ 3

การบูรณาการผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สรุปบทบาทและทิศทางการพัฒนาอำเภออุ้มผาง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญของอำเภออุ้มผางทั้งด้านกายภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และโครงสร้างพื้นฐาน ปัจจัยสำคัญต่างๆเหล่านี้ แสดงให้เห็นถึงปัญหาและแนวโน้มในการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่หลากหลาย โดยนำมาประมวลเพื่อใช้ในการกำหนดบทบาทและทิศทางในอนาคตของพื้นที่อำเภออุ้มผาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของอำเภออุ้มผางพบว่า นโยบายและแผนในระดับต่างๆที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่ ลักษณะโดยทั่วไปทางด้านกายภาพ ระบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม ระบบการคมนาคมขนส่งและการบริการขั้นพื้นฐานของอำเภออุ้มผาง เป็นปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสามารถส่งเสริมบทบาทการเป็นเมืองเกษตรกรรมของจังหวัดได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม ความเสี่ยงต่อภัยพิบัติ จากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและภูมิอากาศ ภัยพิบัติในด้านต่างๆของพื้นที่ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่

จากที่กล่าวมา ทำให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นจากปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกพื้นที่อำเภอเมืองศรีสะเกษเพื่อกำหนดเป็นทิศทางของการพัฒนาในอนาคตของพื้นที่อำเภอต่อไปได้เป็นอย่างดี โดยพิจารณาถึงประเด็นด้าน จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน(Weaknesses) โอกาส(Opportunities) และภาวะคุกคาม(Threats) (SWOT Analysis) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1-1 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามของอำเภออุ้มผาง

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<ol style="list-style-type: none"> อำเภอที่มี พื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่หลักสำคัญของอำเภอ โดยมีความโดดเด่นของกิจกรรมและบทบาทหน้าที่ของพื้นที่ที่ชัดเจน เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการเกษตร โดยเฉพาะพืชไร่ เช่นข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง ยางพารา เป็นพื้นที่ตั้งที่อยู่ในแนวเส้นทางหลวงหมายเลข 24 เส้นทางที่ต่อเนื่องไปสู่จังหวัดสำคัญข้างเคียง ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นแนวเส้นทางขนส่งสายสำคัญของจังหวัดทางตอนใต้ เป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานของจังหวัด เป็นที่ตั้งของวัดเก่าแก่มากโบราณและสถานที่สำคัญในอดีต ทำให้พื้นที่ เป็นที่รู้จัก โดยแพร่หลาย พื้นที่ที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ ได้แก่ เขมร กูย (กวย) ลาว และจีน เป็นพื้นที่ ราบที่ยังพร้อมสำหรับการพัฒนาและขยายพื้นที่เมือง รวมถึงการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ มีความพร้อมในการพัฒนาด้านเกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมเกษตรกรรมแนวใหม่ อาทิเช่นเกษตรอินทรีย์ การพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร การผสมผสานกิจกรรมทางการเกษตรกับกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นพื้นที่ที่ยังมีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์สามารถอนุรักษ์เก็บรักษาไว้ให้เกิดประโยชน์ไปได้ อย่างดีต่อไปในอนาคต 	<ol style="list-style-type: none"> มีการบริหารจัดการแหล่งน้ำที่ไม่ได้มาตรฐาน ทำให้แหล่งน้ำไม่เพียงพอ โดยในบางพื้นที่ แหล่งน้ำไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ มีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ทั้งโดยเจตนาและรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การขาดแคลนแหล่งน้ำ ทำให้การทำเกษตรในพื้นที่ที่มีต้นทุนการผลิตสินค้าที่สูงขึ้น จากค่าไฟฟ้าในภาคการเกษตร เพื่อใช้ในการสูบน้ำ การขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและการเข้าสู่สังคมสูงวัย การลดลงของป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในพื้นที่ทั้งจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และการบุกรุก การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจต่ำ ขาดทักษะความสามารถในด้านการตลาดและความหลากหลายของตลาดรวมทั้งสินค้า ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความเชื่อมั่นในหน่วยงานรัฐที่ขาดความต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบของโครงการและงบประมาณในพื้นที่โครงการและงบประมาณในพื้นที่
โอกาส (Opportunities)	ภัยหรือภาวะคุกคาม (Threats)
<ol style="list-style-type: none"> การเป็นที่ตั้งที่อยู่ในแนวการคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ทางตอนใต้ของจังหวัด การเป็นเมืองที่มีบทบาทเป็นเมืองการเกษตรกรรม ทำให้เกิดโอกาสในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจด้านเกษตรกรรมได้ดีกว่าพื้นที่อื่น เป็นพื้นที่ที่โครงการสนับสนุนภาครัฐด้านเกษตรกรรมมีโอกาสดำเนินได้อย่างต่อเนื่อง สามารถส่งเสริมการผลิต สินค้าทางการเกษตรนวัตกรรม ได้แก่ กลุ่มสินค้าเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย ส่งเสริมบทบาทให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การพัฒนา การเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร ได้ครบวงจร สามารถจัดทำแผนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์ให้เกิดการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืนต่อไป 	<ol style="list-style-type: none"> การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรรม การเข้าสู่สังคมสูงวัย ทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานและเสียค่าใช้จ่ายต่อครอบครัวมากขึ้น จากสัดส่วนการดูแลผู้สูงอายุต่อวัยแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้น การเข้ามาของแรงงานต่างด้าว และการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมพหุวัฒนธรรม การเพิ่มขึ้นของต้นทุนด้านการผลิตและการขนส่งในภาคการเกษตร การขาดแคลนน้ำในการอุปโภคบริโภคและภัยพิบัติในรูปแบบต่างๆ ทั้งภัยแล้ง วาตภัย ฯลฯ การเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างจากพื้นที่ศูนย์กลางการพัฒนาของจังหวัด ทำให้ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงกรอบพื้นที่ข้างเคียงได้รวดเร็วกว่าพื้นที่อื่นๆในจังหวัด

ที่มา : บริษัทที่ปรึกษา, พ.ศ. 2563

จากการประเมินสภาพแวดล้อมของพื้นที่อำเภออุซันต์โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามต่อพื้นที่อำเภอแล้วนั้น จึงทำการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ในแบบเมทริกซ์ คือ TOWS Matrix เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และรายละเอียดในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดความสอดคล้องกับ สถานการณ์ทั้งการเปลี่ยนแปลงภายในและภายนอกของอำเภอ โดยการจับคู่ของ TOWS Matrix มีลักษณะ ดังนี้

- 1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) ได้จากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็ง และโอกาสมาพิจารณาด้วยกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงรุก
- 2) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) ได้จากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและข้อจำกัดมาพิจารณาด้วยกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงป้องกัน
- 3) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) ได้จากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาด้วยกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข
- 4) กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) ได้จากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดมาพิจารณาด้วยกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงรับ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านต่างๆที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่อำเภอ-อุซันต์ สามารถสรุปบทบาทการพัฒนาอำเภออุซันต์ได้เป็น 2 ลักษณะหลัก ดังนี้

ก) บทบาทและทิศทางการพัฒนาเชิงรุก จากนโยบายและปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริม ผนวกกับศักยภาพภายในที่มีความเข้มแข็งและมีแนวโน้มด้านบวก ได้แก่

(1) การเป็นที่ตั้งของเมืองเกษตรกรรม ทำให้เมืองอุซันต์สามารถพัฒนากิจกรรมด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านการเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การพัฒนาการค้าการลงทุนระหว่างประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ ตะวันออก-ตะวันตก ซึ่งส่งผลดีต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจการค้า และบทบาทของอำเภออุซันต์ ในการเป็นพื้นที่สนับสนุนด้านการเกษตรกรรม

(3) พื้นที่ตามแนวเส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดทางตอนใต้ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง เป็นพื้นที่สนับสนุนระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งให้มีมาตรฐานเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข) บทบาทและทิศทางการพัฒนาเชิงป้องกันและแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมและมีศักยภาพ แม้ว่าจะมีข้อจำกัดหรือสภาพปัญหาในการดำเนินการ

1. พัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดการใช้งานที่คุ้มค่าและเกิดความสมดุลอย่างยั่งยืน เพื่อป้องกันภัยคุกคามแย่งชิงทรัพยากรที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่พัฒนาเมือง และความขัดแย้งของโครงการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่

2. พัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องมือในภาคการเกษตร เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนแรงงาน และแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

3. พัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองให้มีมาตรฐานในการอยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิต ปลอดภัย ลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาดที่ขาดแคลนและไม่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการขยะ และน้ำเสียในพื้นที่
4. วางแผนลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาในพื้นที่ด้านต่างๆ ทั้งด้านภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ผลกระทบจากปัญหามลพิษ น้ำท่วมในพื้นที่
5. พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องไปสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) เพื่อเตรียมพร้อมในการรองรับแนวโน้มการขยายตัวของประชากรที่ลดลงและประชากรมีอายุชั้ยยืนยาวขึ้น ทำให้สัดส่วนประชากรวัยพึ่งพิงที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

3.2 การวิเคราะห์แนวโน้มและทิศทางการขยายตัวของพื้นที่ชุมชนเมืองในอนาคต

แนวโน้มและทิศทางการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองในอนาคตระยะ 20 ปี (ปี พ.ศ.2580) ของอำเภอ อุบลรัตน์ จากการศึกษาและวิเคราะห์แนวโน้มการใช้ประโยชน์ที่ดิน ระบบเมืองและการตั้งถิ่นฐาน ประชากร เศรษฐกิจ และการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์พื้นที่อำเภออุบลรัตน์ ด้านชุมชน พบว่า พื้นที่ชุมชนเมืองมีการพัฒนาและขยายตัวออกไปยังพื้นที่โดยรอบเกิดเป็นกลุ่มชุมชนเมือง (Urban Agglomeration) ทั้งกลุ่มเมืองหลักและเมืองรอง ส่งผลให้ทิศทางการพัฒนามีรูปแบบกลุ่มเมืองที่ชัดเจนมากขึ้น เกิดความประหยัดจากขนาด (Economy of Scale) และการใช้ทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน มีแนวโน้มลดการพึ่งพาย่านเมืองศูนย์กลางหลักได้ และสามารถกระจายการบริการให้ประชากรในพื้นที่ชุมชนเมืองขนาดเล็กและชุมชนชนบทได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากทิศทางและรูปแบบการพัฒนาชุมชนเมืองดังกล่าว ทำให้พื้นที่ลำดับศักยภาพเมืองมีการเปลี่ยนแปลง โดยจากการคาดการณ์ลำดับศักยภาพชุมชนเมืองอำเภออุบลรัตน์ในอนาคต พบว่า ในปี พ.ศ.2580 อำเภออุบลรัตน์ ไม่มีชุมชนเมืองลำดับศักยภาพที่ 1 มีชุมชนเมืองลำดับศักยภาพที่ 2 จำนวน 1 แห่ง ไม่ชุมชนเมืองลำดับศักยภาพที่ 3 มีชุมชนเมืองลำดับศักยภาพที่ 4 จำนวน 4 แห่ง

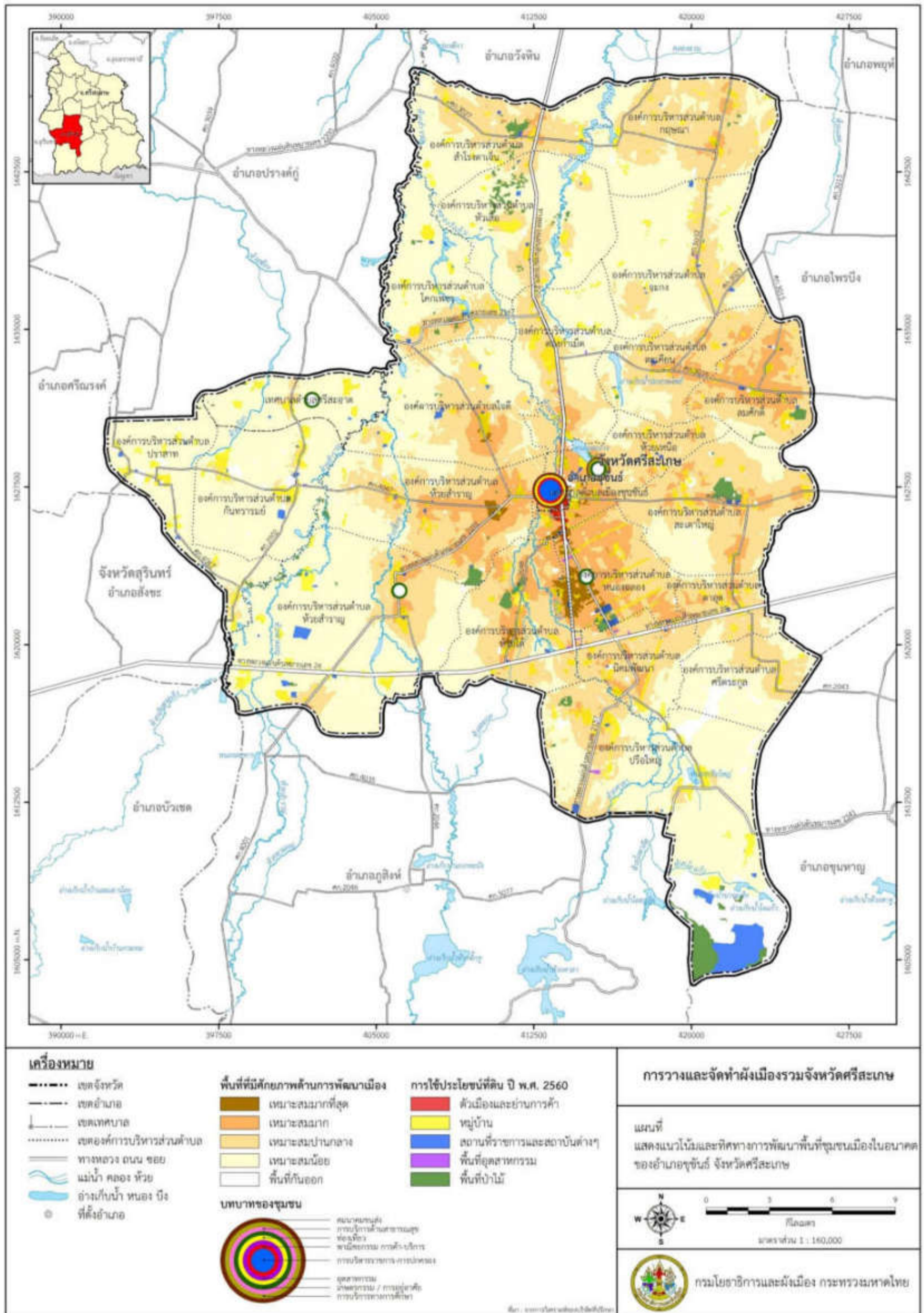
ทั้งนี้ สามารถสรุปแนวโน้มและทิศทางการพัฒนาชุมชนเมืองในอนาคตตามการคาดการณ์ลำดับศักยภาพชุมชนเมือง การใช้ประโยชน์ที่ดิน กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และแนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองในอนาคตได้ดังนี้ (ตารางที่ 3.2-1 และแผนที่ 3.2-1)

ตารางที่ 3.2- 1 แนวโน้มและทิศทางการพัฒนาชุมชนเมืองในอนาคต อำเภออุษาคเนย์ จังหวัดศรีสะเกษ

ชุมชนเมือง ปี พ.ศ.2580	จำนวน ชุมชนเมือง (แห่ง)	ขนาดประชากรคาดการณ์ ปี พ.ศ.2580 (คน)	ลักษณะเศรษฐกิจ	แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองในอนาคต
ลำดับศัถ์ที่ 1	0	0	ทุติยภูมิ และตติยภูมิ	<ul style="list-style-type: none"> - บทบาทเมืองหลักด้านการบริหารปกครอง การค้าบริการ การลงทุน การศึกษา สาธารณสุขการท่องเที่ยว และการคมนาคมระดับภูมิภาค - จังหวัด - ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีกิจกรรมหลากหลาย (Mixed Use) รูปแบบเมืองกระชับ(Compact City) และการพัฒนาเมืองให้เป็นสีเขียว (Green City) - ส่งเสริมระบบขนส่งมวลชนในพื้นที่เมืองศูนย์กลางและพื้นที่รองรับโดยรอบ - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับขนาดประชากรและการขยายตัว - บรรเทาและป้องกันปัจจัยเสี่ยงพื้นที่ชุมชนเมืองปัจจุบัน และส่งเสริมการขยายตัวบริเวณที่มีความเหมาะสม
ลำดับศัถ์ที่ 2	1	4,700 (เทศบาลตำบลอุษาคเนย์)	ทุติยภูมิ และตติยภูมิ	<ul style="list-style-type: none"> - บทบาทเมืองหลักด้านการบริหารปกครอง การค้าบริการ การศึกษา สาธารณสุข การท่องเที่ยวและการคมนาคมระดับจังหวัด - อำเภอ - ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีกิจกรรมหลากหลาย (Mixed Use) รูปแบบเมืองกระชับ(Compact City) และการพัฒนาเมืองให้เป็นสีเขียว (Green City)- ส่งเสริมระบบขนส่งมวลชนเชื่อมโยงกับพื้นที่เมืองศูนย์กลาง - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับขนาดประชากรและการขยายตัว - บรรเทาและป้องกันปัจจัยเสี่ยงพื้นที่ชุมชนเมืองปัจจุบัน และส่งเสริมการขยายตัวบริเวณที่มีความเหมาะสม
ลำดับศัถ์ที่ 3	0		ทุติยภูมิ และตติยภูมิ	<ul style="list-style-type: none"> - บทบาทเมืองหลักด้านการบริหารปกครอง การค้าบริการ การศึกษา สาธารณสุข การท่องเที่ยวและการคมนาคมระดับอำเภอ - ตำบล - ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีกิจกรรมหลากหลาย (Mixed Use) และรูปแบบเมืองกระชับ (Compact City) และการพัฒนาเมืองให้เป็นสีเขียว (Green City)
ลำดับศัถ์ที่ 4	4	34,500 (ตต.ศรีสะเกษ 4,500 คน อบต. ห้วยเหนือ 10,600 คน อบต. โสน 14,200 คน อบต. หนองฉลอง 5,200 คน)	ปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมโครงข่ายคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงกับพื้นที่เมืองศูนย์กลางและชุมชนย่อย - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ได้มาตรฐาน - - หลีกเลี่ยงการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่เสี่ยงภัย

ที่มา : การวิเคราะห์โดยปรึกษา, พ.ศ.2562.

แผนที่ 3.2- 1 แนวโน้มและทิศทางการพัฒนาชุมชนเมืองในอนาคต อำเภออุษิณธ์ จังหวัดศรีสะเกษ

3.3 การวิเคราะห์และคาดการณ์การการใช้ประโยชน์ที่ดิน

3.3.1 วิธีการคาดการณ์การการใช้ประโยชน์ที่ดิน

1) ที่ดินประเภทชุมชน

วิธีการคาดการณ์ที่ดินประเภทชุมชนในอำเภออุบลรัตน์จะกำหนดจากตัวเลขการคาดการณ์ จำนวนประชากรรวมประชากรแฝงที่เป็นแรงงานจากภายนอกพื้นที่ในพ.ศ. 2580 โดยพิจารณาเฉพาะจำนวนประชากรที่อยู่อาศัยในเขตเมืองโดยมีสมมติฐานการเพิ่มจำนวนประชากรที่เกิดจากภาวะเจริญพันธุ์ที่เป็นไปตามแนวโน้มเดิมคือมีอัตราการเพิ่มคงที่แต่การเพิ่มจำนวนประชากรส่วนใหญ่ เกิดจากประชากรแฝงที่มาจากเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีการจ้างงานจากแรงงานภายนอก ร่วมกับการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานความหนาแน่นของประชากรในเขตเมือง (คนต่อไร่) ของอำเภออุบลรัตน์เหมาะสมเพื่อที่จะได้ขนาดพื้นที่ดินประเภทเมืองที่จะสามารถรองรับจำนวนประชากรที่จะเพิ่มขึ้นในปีพ.ศ. 2580 ต่อไป เมื่อได้จำนวนประชากรในเขตเมืองในปี พ.ศ. 2580 แล้วจะทำการคำนวณหาขนาดพื้นที่ชุมชนต่อไปโดยใช้วิธีคำนวณจากค่าความหนาแน่นของจำนวนประชากรในพื้นที่เมืองดังนี้

$$\text{พื้นที่ชุมชนในพ.ศ. 2560 (ไร่)} = \frac{\text{จำนวนประชากรพ.ศ. 2560 (คน)}}{\text{ความหนาแน่น (คน/ไร่)}}$$

ในการกำหนดเกณฑ์ความหนาแน่นที่จะกำหนดพื้นที่ชุมชนในอนาคตนั้นในขั้นตอนแรกได้ทำการหาค่าความหนาแน่นเฉลี่ยในปัจจุบันของชุมชนต่างๆในอำเภออุบลรัตน์โดยคำนวณจากจำนวนประชากร (ข้อมูลล่าสุดที่ปี พ.ศ. 2560) โดยความหนาแน่นของประชากรนี้จะเป็นเกณฑ์หนึ่งที่สำคัญในการคาดการณ์ความต้องการการการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตของอำเภออุบลรัตน์ซึ่งการเลือกใช้เกณฑ์ความหนาแน่นของประชากรที่เหมาะสมจะทำให้ สามารถจัดเตรียมพื้นที่รองรับการอยู่อาศัยในเขตเมืองของประชากรและแรงงานที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตได้ ซึ่งได้พิจารณาแบ่งกลุ่มอำเภอของจังหวัดศรีสะเกษเป็น 3กลุ่มหลัก โดยอำเภออุบลรัตน์เป็นกลุ่มอำเภอที่อยู่ในแนวแกนการคมนาคมสายหลักของจังหวัดศรีสะเกษ จากการพิจารณาจึงได้กำหนดค่าความหนาแน่นมาตรฐานเพื่อใช้คาดการณ์พื้นที่พัฒนาเมือง ในอนาคตเป็นช่วงความหนาแน่นในช่วงค่าต่ำ (3 คนต่อไร่) ปานกลาง (4 คนต่อไร่) สูง (6 คนต่อไร่) โดยเกณฑ์ความหนาแน่นต่ำใช้ในกรณีพื้นที่ยังมี ความสามารถในการรองรับสูงสามารถขยายพื้นที่ชุมชนได้มากตรงกันข้ามกับค่าความหนาแน่นสูงใช้ในกรณีมีพื้นที่รองรับการพัฒนาที่มีจำกัด

2) ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม

การคาดการณ์การการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม ของอำเภออุบลรัตน์อาศัยแนวซึ่งผลจากการคาดการณ์แนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษในช่วง ปี พ.ศ.2560-2580 เป็นระยะเวลา 20 ปี พบว่า มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2.77 จากอัตราการ

ขยายตัวดังกล่าวนำมาตั้งสมมติฐานเพื่อคาดการณ์จำนวนการจ้างงานภาคอุตสาหกรรม จากอัตรา การขยายตัวทางเศรษฐกิจ เมื่อนำไปคาดการณ์การจ้างงานในแต่ละพื้นที่และจากการคาดการณ์ จำนวนแรงงานภาคอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. 2580 ซึ่งจะได้จำนวนแรงงานภาคอุตสาหกรรมและตาม เกณฑ์ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กำหนดให้ความหนาแน่นของแรงงาน 15 คนต่อไร่ หรือ 106.67 ตารางเมตรต่อคน ทำให้สามารถคาดการณ์ที่ดินเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม ในอำเภออุ้มผางได้

3) ที่ดินประเภทเกษตรกรรม

การคาดการณ์ที่ดินประเภทเกษตรกรรมมีแนวคิดเพื่อการวิเคราะห์ การหาพื้นที่รองรับ การทำเกษตรกรรมของอำเภออุ้มผาง ในอนาคตช่วง 20 ปีโดยการกันพื้นที่สงวน และพื้นที่อนุรักษ์ ประกอบด้วยพื้นที่ป่าไม้ประเภทต่างๆ ตามกฎหมายพื้นที่ที่มีเงื่อนไขในการใช้ประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาด้านเกษตรกรรมเช่นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอื่นนอกภาคเกษตรไปแล้ว โดยไม่ สามารถเรียกคืนพื้นที่กลับมาได้อีกเช่นพื้นที่ชุมชน พื้นที่สาธารณประโยชน์ต่างๆอาทิเช่นถนนแหล่งน้ำ

3.3.2 สรุปผลการคาดการณ์การใช้ประโยชน์ที่ดินในระยะ 20 ปี

1) ที่ดินประเภทชุมชน

ในปี พ.ศ. 2561 อำเภออุ้มผาง มีพื้นที่ชุมชนประมาณ 34,598 ไร่ และจากการคาดการณ์ ประชากรในอนาคต พ.ศ.2580 พบว่าในการเตรียมพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาประเภทชุมชน ประมาณ 34,927 ไร่ (กรณีกำหนดความหนาแน่นต่ำ) 52,390 ไร่ (กรณีกำหนดความหนาแน่นปาน กลาง) และ 69,853 ไร่ (กรณีกำหนดความหนาแน่นสูง) โดยอบต.โสน มีความต้องการการใช้ที่ดินเพื่อ รองรับประชากรที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด (3,077 - 6,153 ไร่) รองลงมาได้แก่ อบต.ปรีอใหญ่ (2,838 - 5,677 ไร่) และอบต.ห้วยเหนือ (2,297 - 4,593) ไร่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ว่ามี ความสามารถสูงในการรองรับการพัฒนา หรือพื้นที่ที่มีพื้นที่รองรับการพัฒนาที่จำกัด และวิสัยทัศน์ใน การวางผังเมืองรวม ทั้งนี้จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน (พ.ศ. 2560) พบว่าร้อยละ 81.50 ของการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่ อาศัย ซึ่งสามารถกระจายตัวปะปนไปในพื้นที่เกษตรกรรมได้ และร้อยละ 1.88 ของการใช้ประโยชน์ ที่ดินประเภทชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพื้นที่เมืองและย่านการค้า ดังนั้นการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทชุมชนในผังเมืองรวมในสัดส่วนพื้นที่ที่จะพัฒนาเมือง จะต้องพิจารณาจากสัดส่วนดังกล่าวร่วมด้วย รวมถึงปัจจัยอื่นๆ

ตารางที่ 3.3.2- 1 การคาดประมาณการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภออุ้มผาง

อปท.	พื้นที่		พื้นที่ชุมชน พ.ศ.2561	ประชากร (คน)		พื้นที่ชุมชนที่ต้องการ (มาก)			พื้นที่ชุมชนที่ต้องการ(ปานกลาง)			พื้นที่ชุมชนที่ต้องการ(น้อย)		
	ตร.กม.	ไร่		พ.ศ. 2560	พ.ศ.2580	คน/ไร่	พื้นที่บริการ ร้อยละ 30	รวม (ไร่)	คน/ไร่	พื้นที่บริการ ร้อยละ 30	รวม (ไร่)	คน/ไร่	พื้นที่บริการ ร้อยละ 30	รวม (ไร่)
อุ้มผาง	914.306	571,441	34,598	151,340	161,200	53,733	16,120	69,853	40,300	12,090	52,390	26,867	8,060	34,927
ทต.ศรีสะอาด	22.463	14,039	780	4,224	4,500	1,500	450	1,950	1,125	338	1,463	750	225	975
ทต.เมืองอุ้มผาง	1.728	1,080	800	4,634	4,700	1,567	470	2,037	1,175	353	1,528	783	235	1,018
รวมในเขต	24.191	15,119	1,580	8,858	9,200	3,067	920	3,987	2,300	690	2,990	1,533	460	1,993
อบต.กันทรารมย์	45.146	28,216	1,610	7,263	8,200	2,733	820	3,553	2,050	615	2,665	1,367	410	1,777
อบต.จะกง	50.295	31,434	1,022	6,401	6,800	2,267	680	2,947	1,700	510	2,210	1,133	340	1,473
อบต.ใจดี	44.508	27,818	1,036	6,441	6,700	2,233	670	2,903	1,675	503	2,178	1,117	335	1,452
อบต.ดงกำมัด	41.538	25,961	1,798	7,147	7,400	2,467	740	3,207	1,850	555	2,405	1,233	370	1,603
อบต.โสน	90.138	56,336	3,255	14,093	14,200	4,733	1,420	6,153	3,550	1,065	4,615	2,367	710	3,077
อบต.ปรือใหญ่	98.954	61,846	5,493	11,852	13,100	4,367	1,310	5,677	3,275	983	4,258	2,183	655	2,838
อบต.สะเตาใหญ่	47.664	29,790	1,224	6,984	7,600	2,533	760	3,293	1,900	570	2,470	1,267	380	1,647
อบต.ลาด	11.909	7,443	753	5,185	5,400	1,800	540	2,340	1,350	405	1,755	900	270	1,170
อบต.หัวหมื่น	28.552	17,845	2,243	10,051	10,600	3,533	1,060	4,593	2,650	795	3,445	1,767	530	2,297
อบต.ห้วยใต้	42.234	26,396	1,819	6,796	7,200	2,400	720	3,120	1,800	540	2,340	1,200	360	1,560
อบต.หัวเสือ	51.082	31,926	1,304	6,861	7,300	2,433	730	3,163	1,825	548	2,373	1,217	365	1,582
อบต.ตะเคียน	29.319	18,324	616	5,746	5,800	1,933	580	2,513	1,450	435	1,885	967	290	1,257
อบต.นิคมพัฒนา	21.557	13,473	1,348	4,412	4,700	1,567	470	2,037	1,175	353	1,528	783	235	1,018
อบต.โคกเพชร	34.395	21,497	1,214	5,323	5,300	1,767	530	2,297	1,325	398	1,723	883	265	1,148
อบต.ปราสาท	33.392	20,870	1,434	6,168	6,700	2,233	670	2,903	1,675	503	2,178	1,117	335	1,452
อบต.สำโรงเงิน	37.945	23,716	1,103	6,445	7,200	2,400	720	3,120	1,800	540	2,340	1,200	360	1,560
อบต.หัวสำราญ	51.441	32,151	1,051	5,552	6,100	2,033	610	2,643	1,525	458	1,983	1,017	305	1,322
อบต.กฤษณา	45.038	28,149	1,049	6,199	6,800	2,267	680	2,947	1,700	510	2,210	1,133	340	1,473
อบต.ลมศักดิ์	27.930	17,456	909	5,695	5,900	1,967	590	2,557	1,475	443	1,918	983	295	1,278
อบต.หนองดง	29.256	18,285	2,222	4,360	5,200	1,733	520	2,253	1,300	390	1,690	867	260	1,127
อบต.ศรีระกุล	27.822	17,389	515	3,508	3,800	1,267	380	1,647	950	285	1,235	633	190	823
รวมนอกเขต	890.115	556,322	33,019	142,482	152,000	50,667	15,200	65,867	38,000	11,400	49,400	25,333	7,600	32,933

ที่มา : การวิเคราะห์โดยปรึกษา, พ.ศ.2562

2) ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม

จากการคาดประมาณจำนวนแรงงานภาคอุตสาหกรรม ปีพ.ศ. 2580 ของอำเภออุ้มผาง พบว่ามีจำนวนแรงงาน 1,100 คน มีความต้องการการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมทั้งสิ้น ประมาณ 0.15 ตร.กม. หรือ 95 ไร่

3) ที่ดินประเภทเกษตรกรรม

การคาดประมาณที่ดินประเภทเกษตรกรรม เป็นการหาพื้นที่รองรับการทำเกษตรกรรมของอำเภออุ้มผาง โดยอำเภออุ้มผางมีพื้นที่สำหรับรองรับการขยายตัวด้านการเกษตร 796.05 ตร.กม. หรือ 497,534 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 87.07 ของพื้นที่อำเภอ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่รองรับการเกษตรกรรมมากที่สุดคือ อบต.จะกง มีพื้นที่รองรับการเกษตรกรรม 48.66 ตร.กม. หรือ 30,412 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 96.75 ของพื้นที่อบต.จะกง รองลงมาคือ อบต.ห้วยสำราญ มีพื้นที่รองรับ 49.76 ตร.กม. หรือ 31,099 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 96.73 ของพื้นที่ อบต.ห้วยสำราญ และอบต.ตะเคียน มีพื้นที่รองรับ 28.33 ตร.กม. หรือ 17,709 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 96.64 ของพื้นที่ อบต.ตะเคียน

ตารางที่ 3.3.2- 2 การคาดประมาณการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเกษตรกรรม ของอำเภออุ้มผาง

อปท.	พื้นที่ทั้งหมด		พื้นที่รองรับการขยายตัวด้านเกษตรกรรม		
	ตร.กม.	ไร่	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ
อ.อุ้มผาง	914.31	571,441	796.05	497,534	87.07
ทต.ศรีสะเกษ	22.46	14,039	21.22	13,259	94.44
ทต.เมืองอุ้มผาง	1.73	1,080	0.45	280	25.96
อบต.กันทรารมย์	45.15	28,216	42.57	26,606	94.29
อบต.จะกง	50.30	31,434	48.66	30,412	96.75
อบต.ใจดี	44.51	27,818	42.85	26,781	96.27
อบต.ดงกำเม็ด	41.54	25,961	38.66	24,163	93.07
อบต.โสน	90.14	56,336	80.27	50,169	89.05
อบต.ปรีอใหญ่	98.95	61,846	42.88	26,798	43.33
อบต.สะเดาใหญ่	47.66	29,790	45.71	28,566	95.89
อบต.ตาอุด	11.91	7,443	10.70	6,690	89.89
อบต.ห้วยเหนือ	28.55	17,845	24.96	15,602	87.43
อบต.ห้วยใต้	42.23	26,396	39.32	24,577	93.11
อบต.หัวเสือ	51.08	31,926	49.00	30,622	95.92
อบต.ตะเคียน	29.32	18,324	28.33	17,709	96.64
อบต.นิคมพัฒนา	21.56	13,473	19.40	12,125	89.99
อบต.โคกเพชร	34.40	21,497	32.45	20,283	94.35
อบต.ปราสาท	33.39	20,870	30.68	19,173	91.87
อบต.สำโรงตาเจ็น	37.95	23,716	33.63	21,019	88.63
อบต.ห้วยสำราญ	51.44	32,151	49.76	31,099	96.73
อบต.กฤษณา	45.04	28,149	40.98	25,616	91.00
อบต.ลมศักดิ์	27.93	17,456	26.48	16,547	94.79
อบต.หนองฉลอง	29.26	18,285	25.70	16,063	87.85
อบต.ศรีตระกุล	27.82	17,389	21.40	13,374	76.91

ที่มา : การวิเคราะห์โดยปรึกษา, พ.ศ.2562

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อกำหนดความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ

3.4.1 วิธีการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่และบูรณาการผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมในการพัฒนาเชิงพื้นที่ซึ่งนำไปสู่การกำหนดแนวทางการวางผังต่อไป สามารถใช้วิธีการ Sieve Mapping, Potential Surface Analysis นอกจากนี้ยังมีวิธีการอื่นๆ ทางด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์โดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การทำ Buffer Overlay Intersect Union Merge Dissolve กับชั้นข้อมูลที่ต้องการ การวิเคราะห์ดังกล่าวมีเป้าหมายที่สำคัญคือ การหาพื้นที่ศักยภาพสำหรับกำหนดทิศทางการวางผังในอนาคต

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้ความสัมพันธ์ของข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ร่วมกับข้อมูลเชิงคุณลักษณะได้ช่วยให้การวิเคราะห์ที่ต้องการมีความซับซ้อน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมเพื่อตอบสนองความต้องการได้

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ความเหมาะสมเชิงพื้นที่

- 1) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ โดยให้สามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลเชิงบรรยาย (Attribute Data)
- 2) เพื่อกำหนดแบบจำลองข้อมูลฐานข้อมูล GIS สาขาต่างๆ
- 3) เพื่อกำหนดขั้นตอนการจัดทำ Sieve Analysis สาขาการศึกษาต่างๆ โดยมีเป้าหมายการวางผังอนาคตที่เหมาะสม
- 4) เพื่อหาพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางผังต่อไป

การวิเคราะห์ความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดิน

- 1) พื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการรองรับการพัฒนา

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการรองรับการพัฒนา (Vulnerability of Urban Development Area) โดยทำการประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านกายภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และโครงสร้างพื้นฐาน ที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่วางผัง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่สามารถจะนำพื้นที่เหล่านี้มาพัฒนาได้ จึงสมควรกันออกตั้งแต่แรก เราเรียกพื้นที่ดังกล่าวนี้ว่า พื้นที่กั้นออก (Restrictive Area หรือ Veto) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ทั้งในแง่ข้อจำกัดทางกายภาพ (Physical Constraint) และทางกฎหมาย (Legal Constraint) ซึ่งจะถูกนำไปซ้อนทับกับผลจากการวิเคราะห์ศักยภาพด้านกายภาพที่เหมาะสมต่อการพัฒนา

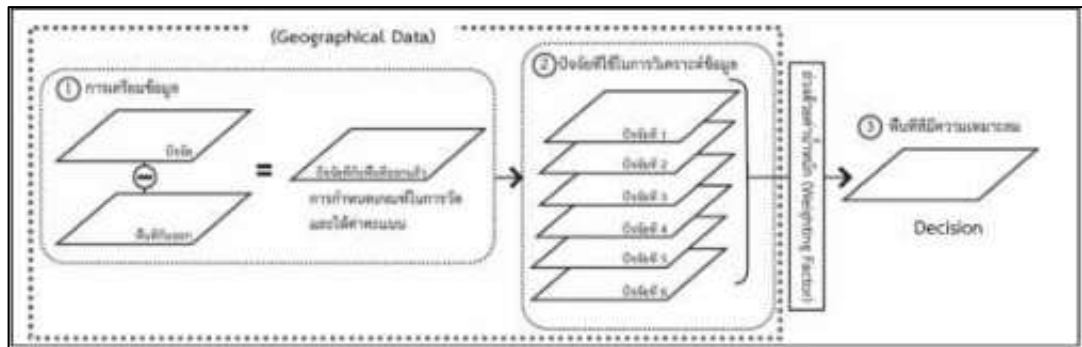

2) พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา

การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ เป็นการวิเคราะห์ในเชิงพื้นที่เพื่อหาว่าพื้นที่บริเวณใดมีข้อจำกัด และพื้นที่บริเวณใดมีศักยภาพทางด้านกายภาพในการพัฒนาเพื่อรองรับรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน ด้านพื้นที่เพื่อเกษตรกรรม พื้นที่พัฒนาเมือง และพื้นที่อุตสาหกรรม ตามความเหมาะสมของสภาพ กายภาพของพื้นที่ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

ในการวิเคราะห์ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อนำไปสู่การวางผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประเด็นที่มีความสำคัญ คือ การวิเคราะห์ความเหมาะสมของพื้นที่ในการกำหนดที่ตั้งกิจกรรมต่างๆ ที่จะนำผลที่ได้ไปสู่การออกแบบผังร่างของการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่วางผัง การวิเคราะห์ในขั้นนี้จะ อิงบนการทำงานด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) เป็น หลัก โดยใช้ข้อมูลแผนที่ฐานที่ได้มีการจัดเก็บในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ นำมาวิเคราะห์ศักยภาพ ของพื้นที่ เป็นการพิจารณาถึงความพร้อมของพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจกรรมต่างๆ อันเป็น แนวทางในการเลือกทำเลที่ตั้งของกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในชุมชน ในขั้นนี้ได้ใช้เทคนิค Potential Surface Analysis (PSA) ซึ่งเป็นวิธีการคำนวณพื้นที่อย่างหนึ่งเพื่อจะได้ให้ทราบว่าบริเวณ ใดของเมืองสมควรจะได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรกและรองๆ ลงไป โดยคำนึงถึงปัจจัย (Factors or Criteria) ต่างๆ โดยมีหลักการเบื้องต้นอันประกอบด้วย 1) การกำหนดปัจจัยเชิงพื้นที่ต่างๆ (Evaluation Criteria) ที่จะเป็นตัวกำหนดแหล่งที่ตั้งของกิจกรรม 2) วัดค่าระดับความสำคัญของ ปัจจัย (Scale of Measurement) เหล่านี้เป็นตัวเลขด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และ 3) แสดง ค่าของปัจจัยลงบนแผนที่ (Generating Criterion Maps)

ตัวเลขที่แสดงบนแผนที่จะมีค่ามาก-น้อยตามที่วัดได้ ทำให้ทราบว่าบริเวณใดบนพื้นที่มี ศักยภาพสูง-ต่ำ เมื่อทราบระดับศักยภาพตามบริเวณต่างๆ แล้ว ทำให้สามารถมุ่งความสนใจและ ศึกษาในรายละเอียดเพื่อพัฒนาตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างถูกต้องโดยวิธี PSA เป็นเทคนิคที่ต้อง คำนวณตัวเลขจำนวนมาก ดังนั้นจึงใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการวิเคราะห์ด้วยการประยุกต์ใช้ระบบ สารสนเทศภูมิศาสตร์ ซึ่งจะช่วยให้รวดเร็วและถูกต้องมากยิ่งขึ้น ในการศึกษาครั้งนี้ได้พิจารณาถึง ศักยภาพของพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทหลักของชุมชน 6 ประการ คือ 1) พื้นที่ศักยภาพ เพื่อการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ 2) พื้นที่เหมาะสมในการพัฒนาเมืองและชุมชน 3) พื้นที่ เหมาะสมในการพัฒนาด้านเกษตรกรรม 4) พื้นที่เหมาะสมในการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม 5) พื้นที่ เหมาะสมในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว 6) พื้นที่เหมาะสมในการเป็นแหล่งกำจัดขยะ

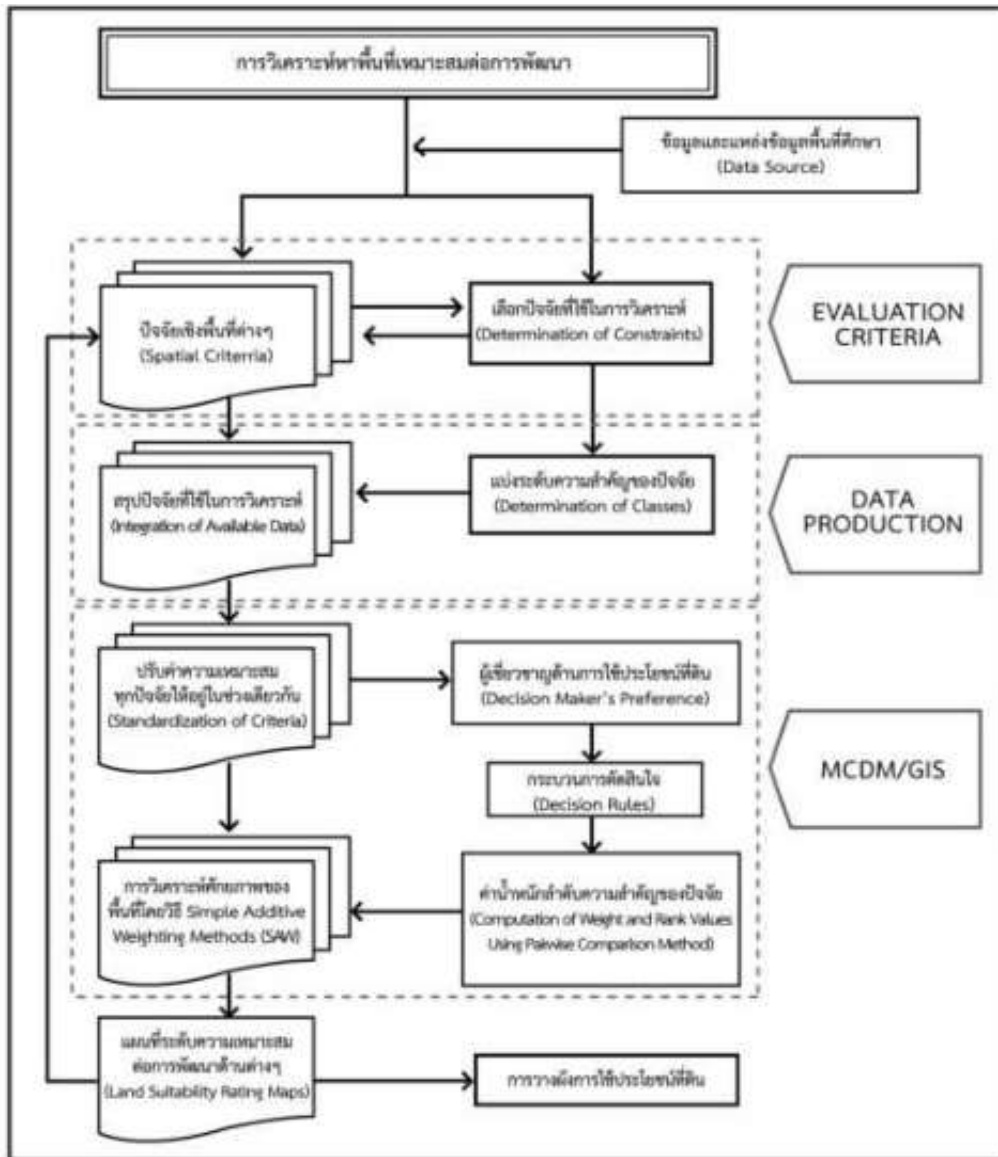

ที่มา : บริษัทที่ปรึกษา, พ.ศ.2561

รูปที่ 3.4.1- 1 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ

เทคนิคการวิเคราะห์แบบ Potential Surface Analysis (PSA) มีข้อได้เปรียบเทคนิคการซ้อนทับพื้นที่แบบดั้งเดิม (Overlay technique) หรือต่อมาประยุกต์เป็นวิธีแบบ Sieve Analysis 3 ประการคือ

- เทคนิคการวิเคราะห์แบบนี้ไม่ได้วางอยู่บนหลักเกณฑ์ของการคัดพื้นที่ที่ดีหรือไม่ดี แต่ทุกๆ พื้นที่ในระดับอนุภาคจะมีค่าคะแนน และมีการแบ่งระดับ
- ปัจจัยที่ได้รับการเลือกนั้นเป็นการเน้นถึงการใช่วิธี Weighting System โดยใช้หลักการ Multiple Criteria Decision Model (MDCM) นำมาสร้างแบบจำลองแบบเทียบน้ำหนัก (Pairwise Comparison Method) ทำให้ค่าคะแนนความสำคัญของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นด้วยวิธีการศึกษาใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบมีหลายปัจจัย ซึ่งทำให้แบบจำลองแบบเทียบน้ำหนักมีความสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือ
- การให้น้ำหนัก สามารถเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่ใช้วัดเมื่อมีการเปลี่ยนศักยภาพหรือสมมติฐานด้านนโยบาย

ที่มา : บริษัทที่ปรึกษา, พ.ศ. 2561

รูปที่ 3.4.1- 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิเคราะห์เชิงพื้นที่เพื่อสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจ

การวิเคราะห์ความเหมาะสมของพื้นที่

เป็นการจำแนกพื้นที่ตามระดับความเหมาะสม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ จะใช้วิธีการ Potential Surface Analysis (PSA) เป็นเครื่องมือในการคำนวณหาค่าศักยภาพของพื้นที่เพื่อจะทราบว่า บริเวณใดที่สมควรจะได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรกและรองๆ ลงไป โดยมีปัจจัยจากข้อมูลเชิงพื้นที่ ซึ่งมีเงื่อนไขหลายประการกำหนดอยู่ โดยใช้หลักการ Multiple Criteria Decision Model (MCDM) นำมาสร้างแบบจำลองแบบเทียบน้ำหนัก (Weighted Model) ทำการให้ค่าคะแนนความสำคัญของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น ด้วยวิธีการศึกษาโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบมีหลายปัจจัย (Multi-Criteria Evaluation : MCE) ซึ่งทำให้แบบจำลองแบบเทียบน้ำหนักมีความสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือมาก เมื่อนำมาประยุกต์กับการวิเคราะห์ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) ทำให้สามารถได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

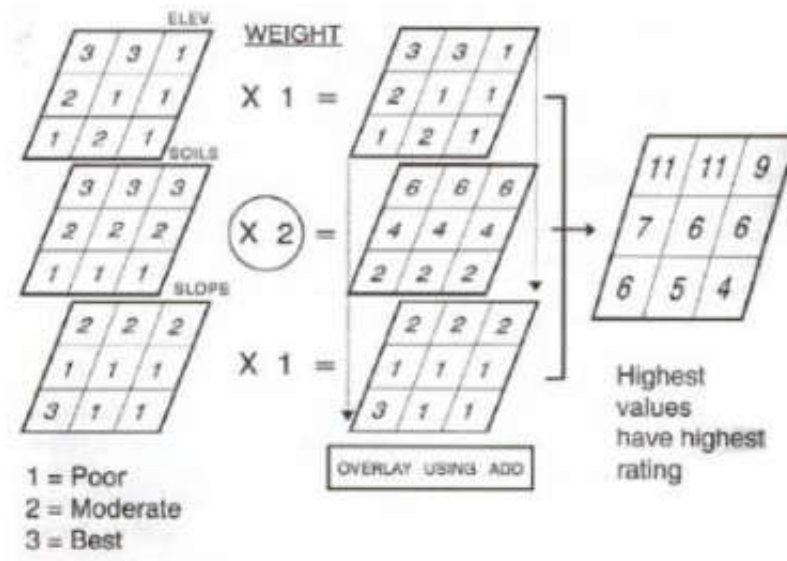
สมการที่ใช้ในการวิเคราะห์ในการศึกษาค้างนี้ คือ

$$S = W_1(X_1) + W_2(X_2) + W_3(X_3) + \dots + W_n(X_n)$$

เมื่อ S คือ ระดับค่าคะแนนรวมแสดงศักยภาพของพื้นที่

W_n คือ ค่าคะแนนรวมแสดงความสำคัญของปัจจัยที่ n (Weight)

X_n คือ ค่าคะแนนความเหมาะสมของช่วงปัจจัยที่ n (Criteria Score)

ที่มา : <http://giscommons.org/analysis/>

รูปที่ 3.4.1- 3 การวิเคราะห์แบบทับซ้อนโดยมีการกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักของปัจจัย เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของพื้นที่รองรับการพัฒนา (Land Suitability Analysis)

การวิเคราะห์ความเหมาะสมของพื้นที่จะใช้วิธีการ Potential Surface Analysis : PSA เป็นเครื่องมือในการคำนวณหาศักยภาพของพื้นที่เพื่อจะทราบว่าบริเวณใดที่สมควรจะได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรกและรองๆ ลงไป โดยจำแนกพื้นที่ออกเป็น 4 ลำดับ คือ

- พื้นที่ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด (Most Suitable) เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสม และมีศักยภาพด้านกายภาพเพื่อการพัฒนาพื้นที่ประเภทต่างๆ มากที่สุด เป็นพื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบกับสภาพแวดล้อม และตั้งอยู่ในความเสี่ยงต่อการเกิดภัยต่อธรรมชาติต่ำ เช่น ถ้าเป็นพื้นที่เกษตรกรรมก็เป็นพื้นที่ที่มีคุณภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก มีแหล่งน้ำเพียงพอ และสามารถสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ เป็นต้น

- พื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (Suitable) เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมด้านกายภาพเพื่อการพัฒนาพื้นที่ประเภทต่างๆ เช่น ถ้าเป็นพื้นที่พัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมก็จะเป็นพื้นที่ที่มีความสะดวกในการเข้าถึงที่ดี มีแหล่งน้ำที่เพียงพอ เป็นพื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบกับสภาพแวดล้อม และตั้งอยู่ในความเสี่ยงต่อการเกิดภัยต่อธรรมชาติต่ำ เป็นต้น

- พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (Moderate Suitable) เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาแต่เนื่องจากอยู่ภายใต้ข้อจำกัดทางด้านกายภาพของพื้นที่ในการพัฒนา ซึ่งข้อจำกัดในการพัฒนาที่มีความรุนแรงไม่มากสามารถพิจารณาได้เป็นกรณีไป
- พื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย (Least Suitable) เป็นพื้นที่ที่ข้อจำกัดด้านกายภาพต่อการพัฒนาที่มีความรุนแรงมาก เช่น เป็นพื้นที่ที่มีความสะดวกในการเข้าถึงน้อย ขาดแคลนนํ้าอย่างรุนแรง เป็นพื้นที่ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ตั้งอยู่ในความเสี่ยงต่อการเกิดภัยต่อธรรมชาติค่อนข้างมาก เป็นต้น

จากการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการรองรับการพัฒนาในอนาคตของพื้นที่ โดยมีแนวคิดการพัฒนาด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินคือ การพัฒนาบนพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านกายภาพและเหมาะสมต่อการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นพื้นที่เพื่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม พื้นที่เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว และพื้นที่เพื่อการพัฒนาเมือง โดยจะควบคุมการพัฒนาไม่ให้ขยายตัวเข้าไปยังพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวจะถูกกันออก (Restrictive Area) โดยขั้นตอนของการศึกษามี ดังนี้

การกำหนดปัจจัยในการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ (Determining Factors) ปัจจัย (Factors) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพแห่งการพัฒนา (Development Potential) ของพื้นที่ในลักษณะที่เป็นตัวกำหนดที่ตั้ง (Location) ที่เหมาะสมของกิจกรรมแต่ละประเภทได้กำหนดดังตารางต่อไปนี้

- (1) การกำหนดปัจจัยในการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ (Determining Factors) ปัจจัย (Factors) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพแห่งการพัฒนา (Development Potential) ของพื้นที่ในลักษณะที่เป็นตัวกำหนดที่ตั้ง (Location) ที่เหมาะสมของกิจกรรมแต่ละประเภทได้กำหนดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.4.1- 1 แสดงปัจจัยและเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่

ปัจจัย	ประเภทของการใช้ที่ดิน					
	พื้นที่พัฒนา สิ่งแวดล้อม	พื้นที่ พัฒนาเมือง	พื้นที่พัฒนา เกษตรกรรม	พื้นที่พัฒนา อุตสาหกรรม	พื้นที่พัฒนา การท่องเที่ยว	พื้นที่จำกัด ขยะ
ลักษณะทางกายภาพ						
- สมรรถนะดินเพื่อการเกษตร	-	-	√	-	-	-
- กลุ่มชุดดิน	-	-	√	-	-	-
- ลักษณะภูมิประเทศ	-	√	√	√	√	√
- พื้นที่เสี่ยงภัย (อุทกภัย, ภัยแล้ง, ธรณีพิบัติ)	√	√	√	√	√	√
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
- ผลกระทบต่อพื้นที่ชุมชน	-	-	-	√	-	√
- ผลกระทบต่อพื้นที่อนุรักษ์, สงวน	√	√	-	√	√	√
- ระยะห่างจากแหล่งน้ำผิวดิน	-	√	√	√	√	√
- ผลกระทบต่อพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำ	-	√	√	√	√	√
- พื้นที่อนุรักษ์เกษตรกรรม	-	√	-	√	√	√
- มลพิษโรงงานจากอุตสาหกรรม	-	√	-	-	-	√
- มลพิษจากบ่อขยะ	√	√	-	√	√	√
โครงสร้างพื้นฐาน						
- การเข้าถึง (ถนนสายหลัก, ถนนสายรอง, สถานีรถไฟ)	√	√	√	√	-	√
- ย่านพาณิชย์กรรม ย่านธุรกิจ ร้านค้า ตลาด	√	√	-	-	-	√
- สาธารณูปโภค สาธารณูปการ (สถานศึกษา, สถานพยาบาล)	-	√	-	√	-	√
พื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการพัฒนา	√	√	√	√	√	√

หมายเหตุ : √ คือ ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพ, พ.ศ. 2562

(2) การวัดค่าปัจจัย (Rating and Scaling Factors) จากปัจจัยต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว นำมาให้ค่าตามเกณฑ์หรือดัชนีการวัดที่กำหนดไว้ในแต่ละปัจจัยออกมาเป็นตัวเลขเมื่อได้ค่าตัวเลขของปัจจัยต่างๆ แล้วแสดงค่าลงบนตารางกริดในแผนที่ แต่เนื่องจากค่าที่วัดนี้อาจจะมีหน่วยหรือช่วงคะแนนที่ต่างกัน จึงต้องปรับค่าของทุกปัจจัยให้อยู่ในช่วงคะแนนเดียวกัน (Normalization) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ช่วงคะแนน 0-5

(3) การกำหนดค่าน้ำหนักของปัจจัย (Criterion Weighting) หลังจากกำหนดปัจจัยและวัดค่าของปัจจัยโดยปรับค่าของทุกปัจจัยให้อยู่ในช่วงคะแนนเดียวกัน (0-5) ขั้นตอนต่อไปเป็นการให้ค่าน้ำหนักของแต่ละปัจจัยสำหรับการใช้ที่ดินแต่ละประเภท โดยปัจจัยใดมีความสำคัญมากก็ได้รับค่าน้ำหนักมาก (คุณค่าปัจจัยด้วยตัวเลขที่มีค่าสูง) และปัจจัยใดมีความสำคัญน้อยก็ได้รับค่าน้ำหนักน้อย (คุณค่าปัจจัยด้วยตัวเลขที่มีค่าต่ำกว่า) โดยการให้ค่าน้ำหนักของปัจจัย (Estimating Weighting) ซึ่งสามารถพิจารณาค่าน้ำหนักของแต่ละปัจจัยได้หลายวิธีเช่น

(3.1) Ranking Method เป็นวิธีการประเมินค่าน้ำหนักของปัจจัยที่ง่ายที่สุด โดยผู้ทำการประเมินจะทำ การเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดไปน้อยที่สุด แต่จะมีข้อเสียกรณีที่มีปัจจัยมากๆ จะทำให้กระบวนการตัดสินใจเกิดความเบี่ยงเบน หรือมีอคติได้

(3.2) Rating Methods ผู้ทำการประเมินต้องจัดสรรค่าน้ำหนักความสำคัญ (The Point Allocation) แต่ละปัจจัยจากระดับค่าคะแนนที่ถูกกำหนดไว้เป็นหลักเกณฑ์เช่น ค่าคะแนน 0-100 การให้คะแนนความสำคัญแก่ปัจจัยไม่อยู่บนพื้นฐานของหลักเหตุและผลเท่าที่ควร ถ้าหากผู้ทำการประเมินไม่เข้าใจและทราบถึงสถานการณ์ของปัจจัยต่างๆ ที่นำมาพิจารณา มากพอสมควร การประเมินจะเกิดความเบี่ยงเบนมาก

(3.3) Pairwise Comparison Method (Saaty, 1980) เทคนิคกระบวนการ ตัดสินใจแบบมีลำดับขั้น (Analytic Hierarchy Process : AHP) เป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพในการตัดสินใจ ประเด็นปัญหาที่มีความซับซ้อนให้มีความง่ายยิ่งขึ้น มีความสมเหตุสมผล และสะท้อนความเป็นจริง ภายใต้เกณฑ์ที่นำมาใช้ในการตัดสินใจ โดยแบ่งองค์ประกอบของปัญหาออกเป็น ส่วน ๆ ในรูปของ แผนภูมิลำดับขั้น แล้วกำหนดค่าของการวินิจฉัยโดยการเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆ เป็นคู่และนำค่าเหล่านั้นมาคำนวณเพื่อพิจารณาปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุด

การแสดงค่าของปัจจัยลงบนแผนที่ สามารถระบุการกระจายตัวของทรัพยากร และโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ในพื้นที่เป้าหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่สามารถนำไปสู่ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่ครอบคลุม นำไปสู่กระบวนการสนับสนุนการตัดสินใจในการวางแผน

3.4.2 พื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์

พื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ / พื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการรองรับการพัฒนา / พื้นที่กันออก ได้ทำวิเคราะห์โดยเทคนิค PSA เป็นเทคนิคที่ใช้วิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ อย่างเป็นระบบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณ โดยพิจารณาจากตัวแปรต่างๆ ที่เป็นตัวกำหนดศักยภาพของพื้นที่ นอกจากนี้ตัวแปรดังกล่าวยังถูกนำไปใช้ในการเปรียบเทียบ ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่ภายใต้ สมมติฐานการพัฒนาแบบต่างๆ ซึ่งในการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่นั้นได้มีการกำหนดพื้นที่กันออกจากการวิเคราะห์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ไม่ควรนำมาใช้หรือพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการรองรับการพัฒนา

โดยในการศึกษาจะทำการกำหนดเงื่อนไขเพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในการพัฒนา กิจกรรมของมนุษย์ในด้านต่างๆ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะประกอบไปด้วย 4 กลุ่มหลักซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) พื้นที่ที่ควรสงวนและอนุรักษ์ไว้เพื่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถือเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ มีความหลากหลายทางนิเวศวิทยาและ ทรัพยากรธรรมชาติที่สูงมาก เป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ทั้งในด้านการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูกเพื่อผลิตอาหาร ด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูป ทรัพยากรเพื่อใช้ประโยชน์และการให้บริการในการสนองตอบความต้องการในการศึกษาวิจัย และการเป็นแหล่งนันทนาการ ซึ่งเกิดจากคุณสมบัติด้านสุนทรียภาพของป่าไม้ ป่าไม้จึงเป็นแหล่งบูรณาการ ของทรัพยากรในการพัฒนาพื้นที่เกือบทุกด้าน หน้าที่หลากหลายเหล่านี้ของพื้นที่ป่าจึงเป็นปัจจัย แห่งความมั่นคงและเสถียรภาพของระบบนิเวศ

ในอนาคตการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่มากขึ้น ดังนั้นการสงวนและรักษาพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ และการฟื้นฟูทรัพยากรที่มีความเสื่อมโทรมจากการบุกรุก ทำลายจากกิจกรรมต่างๆ ของประชาชน นอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อการรักษาระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ จึงไม่เหมาะกับการใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่นเพราะจะก่อให้เกิดผลกระทบ โดยพื้นที่ควรสงวนและอนุรักษ์ไว้เพื่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่กั้นออก (Restrictive Area) ซึ่งเป็นพื้นที่ทั้งในแง่ข้อจำกัดทางกายภาพ (Physical Constraint) และทางกฎหมาย (Legal Constraint) ที่ไม่สามารถจะนำพื้นที่เหล่านั้นมาพัฒนาได้

2) พื้นที่ที่ควรอนุรักษ์และฟื้นฟูไว้เป็นแหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เนื่องจากผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอาจส่งผลทำให้พื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หลายแห่งมีสภาพทรุดโทรม ขาดการดูแลเอาใจใส่และการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณโดยรอบทำให้เกิดความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณโดยรอบพื้นที่แหล่งประวัติศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลุกล้ำของพื้นที่เมืองและกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ เข้าไปในพื้นที่ประวัติศาสตร์อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการบุกรุกและทำลายโบราณสถานต่างๆ ซึ่งจะยากต่อการบริหารจัดการพื้นที่ในอนาคต ดังนั้นพื้นที่เหล่านี้ควรได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าเหล่านี้ไว้ไม่ให้สูญหายและถูกทำลายไป โดยพื้นที่ที่ควรอนุรักษ์และฟื้นฟูไว้เป็นแหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของอนุภาคจะประกอบด้วย แหล่งศิลปกรรม พื้นที่โบราณสถานที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

3) พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติและภัยพิบัติที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นอาจสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ได้ในอนาคต ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ที่มีความผันผวนตลอดเวลา ดังนั้นการควบคุมหรือระงับไม่ให้เกิดภัยพิบัติต่างๆ เกิดขึ้นนั้นเป็นไปได้ยากแต่ต้องมีการเตรียมการเพื่อรองรับสถานการณ์ของภัยที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นการวางแผนเพื่อรองรับภัยต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นประเด็นที่สำคัญประการหนึ่งที่จะต้องพิจารณาร่วมกับการวิเคราะห์แนวโน้มและโอกาสของพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติในรูปแบบต่างๆ ในอนาคตเพื่อทำให้ทราบถึงข้อจำกัดในการกำหนดแผนการพัฒนาพื้นที่ ทั้งในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติและพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติต่างๆ ภายในพื้นที่

พื้นที่เสี่ยงภัยที่มนุษย์สร้างขึ้น ประกอบด้วย พื้นที่เสี่ยงภัยต่อแนวสายไฟฟ้าค้ำยกสูง : สำหรับระบบสายส่งไฟฟ้าแรงสูงที่เชื่อมโยงระหว่างโรงไฟฟ้าและสถานีไฟฟ้าในเขตอนุภาคและพื้นที่โดยรอบประกอบด้วยระบบสายส่งค้ำยกสูงตั้งแต่ 115-500 กิโลวัตต์ จากรายงานการศึกษา (Ahlbom et al, 2001, Bristol University, UK) พบว่าบริเวณใกล้แนวสายไฟฟ้าที่มีค้ำยกสูงเป็นสาเหตุเสี่ยงต่อการเกิดโรคโลหิตจาง นอกจากนี้ยังมีพื้นที่เสี่ยงภัยจากโรงงานอุตสาหกรรม : มลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศ ทางน้ำ รวมทั้งกากของเสียอันตรายต่างๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการดำเนินชีวิตของผู้ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งมีทั้งผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมมากมาย เช่น ปัญหาเกี่ยวกับโรคภัยที่เกิดจากสารพิษในอากาศ ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำและ

สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การประกอบกิจกรรมหรืออยู่อาศัยในย่านระยะใกล้ โรงงานอุตสาหกรรมที่มี
กรมโรงงานอุตสาหกรรมจัดประเภทไว้ว่าเป็นโรงงานที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยทั้ง 12 ประเภท
ย่อมมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากโรงงานเหล่านี้ซึ่งอาจมาจากแรงระเบิด อัคคีภัยหรือการ
แพร่กระจายของสารพิษ ซึ่งความรุนแรงของภัยที่เกิดขึ้น จะมีความรุนแรงแตกต่างกันออกไป
ตามสาเหตุของวัตถุที่ทำให้เกิดภัย โดยหน่วยงาน Office Of Technology Assessment ,Congress Of
The United State ซึ่งถ้าเป็นย่านอุตสาหกรรมอันตรายและย่านมลพิษเข้มข้นควรมีระยะห่าง
ไม่น้อยกว่า 1 กิโลเมตร

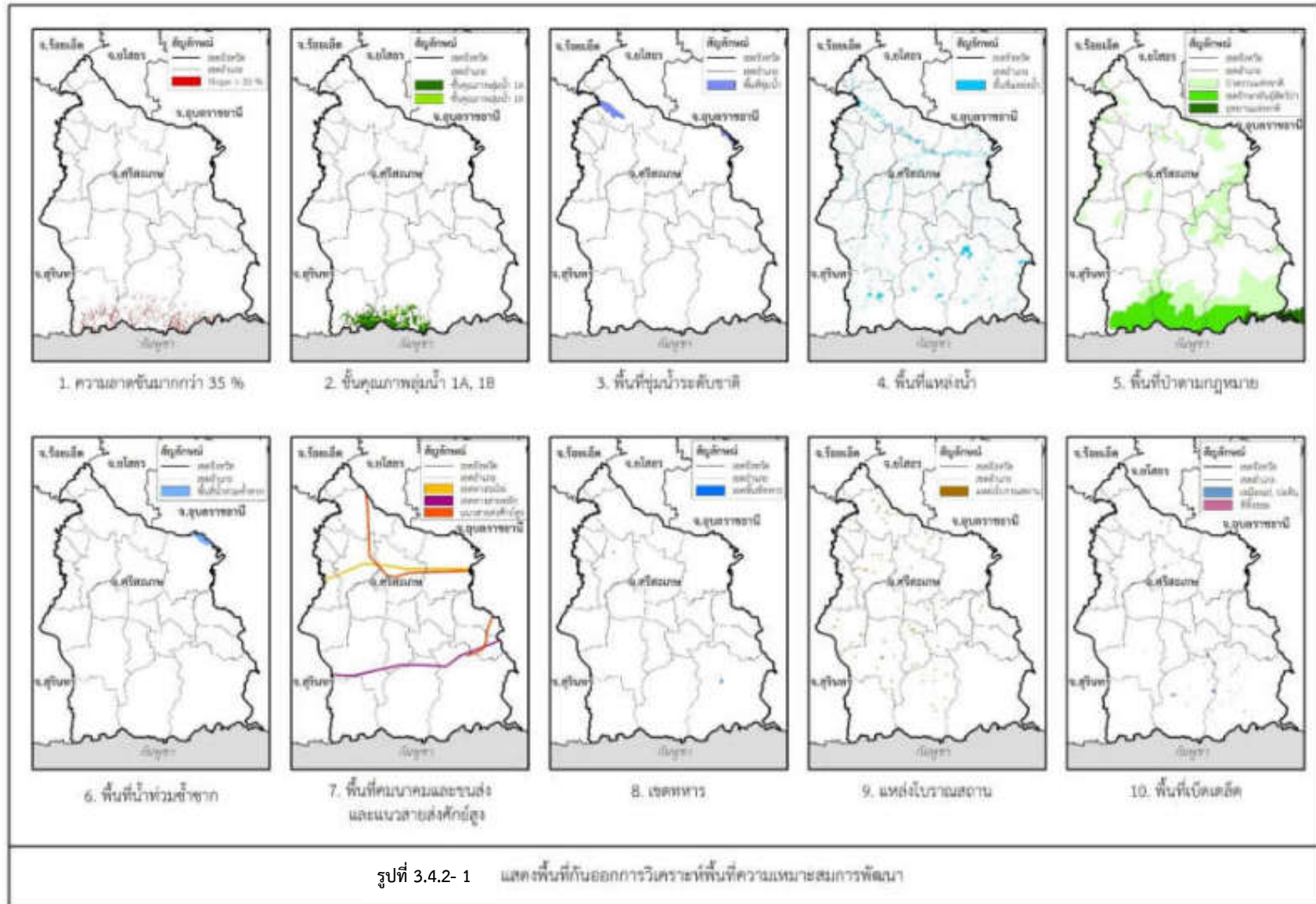
ปัจจุบันแนวโน้มการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการเพิ่มขึ้นของ
จำนวนประชากรทั้งในเขตเมืองเป็นไปอย่างรวดเร็วทำให้การตั้งถิ่นฐานของประชาชนรวมทั้งกิจกรรม
ทางเศรษฐกิจต่างๆ ขยายตัวเข้าไปในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการตั้งถิ่นฐานเมือง จนให้เกิดความไม่
ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว ดังนั้น เพื่อเป็นการลดระดับ
ความรุนแรงและป้องกันการขยายตัวของชุมชนเมืองในอนาคตเพื่อให้การตั้งถิ่นฐานของชุมชนเมือง
เกิดความสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่มากที่สุด ดังนั้นพื้นที่ดังกล่าวจึงเป็นพื้นที่ที่เป็นข้อจำกัดใน
การรองรับพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

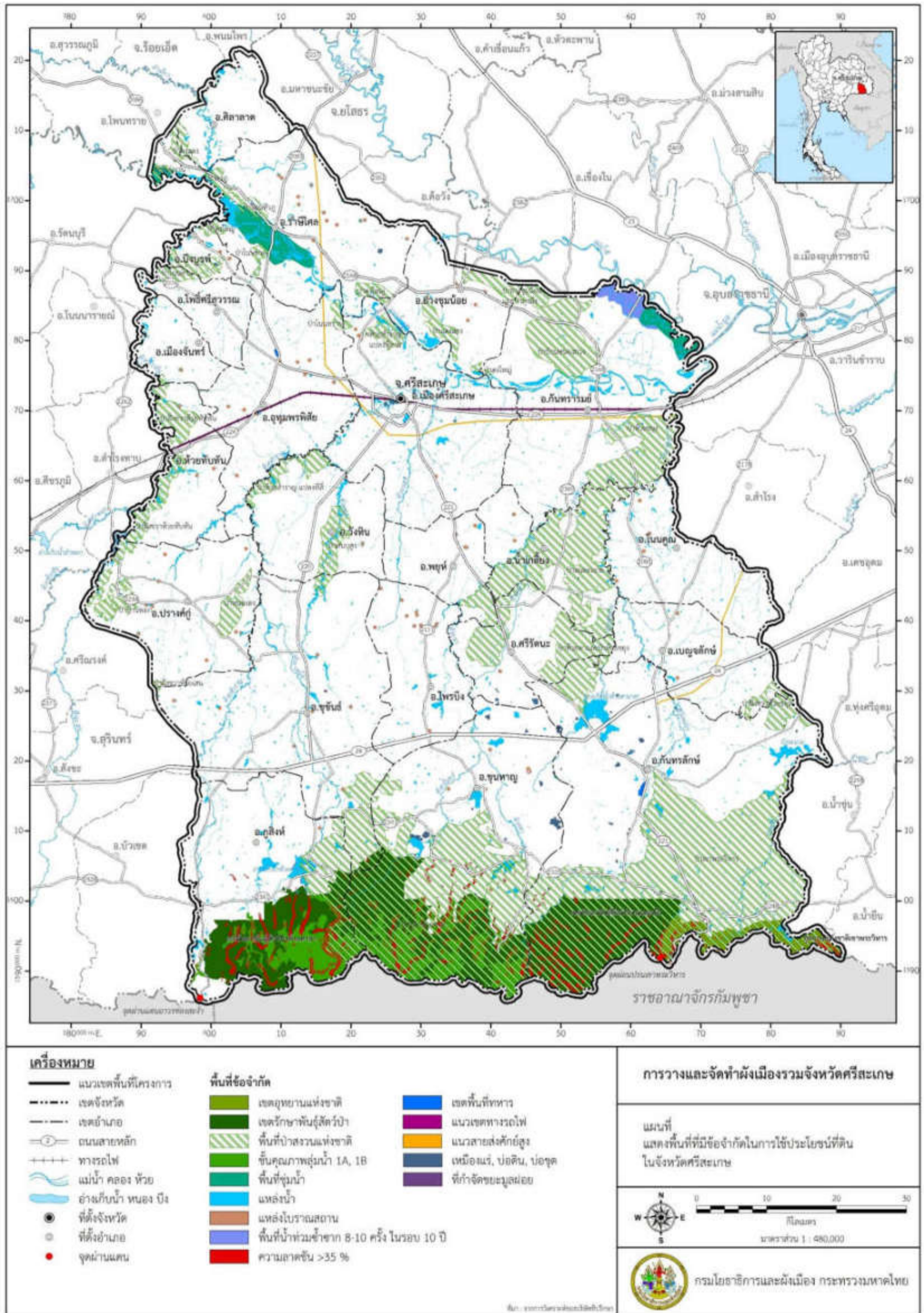
4) พื้นที่ตั้งของโครงสร้างพื้นฐานที่ให้บริการแก่พื้นที่เมือง โครงสร้างพื้นฐานของเมือง
ที่มีอยู่ ณ ปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นที่ตั้งของสาธารณูปโภค และสาธารณูปการต่างๆ เป็นโครงสร้างที่
จำเป็นต่อการพัฒนาเมืองซึ่งต้องกำหนดให้เป็นพื้นที่กันออก จากพื้นที่ที่จะนำมาพัฒนาเมือง เช่น
บ่อบำบัดน้ำเสีย โรงงานกำจัดขยะ โรงไฟฟ้า สถานีไฟฟ้า พื้นที่ฝังกลบสารพิษ เขตทหาร เป็นต้น

ตารางที่ 3.4.2- 1 แสดงพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการรองรับการพัฒนา

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่กัน ออก	ตัวแปร
1. พื้นที่สงวนและอนุรักษ์ไว้เพื่อ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	พื้นที่อุทยานแห่งชาติ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้น 1A และ 1B พื้นที่แม่น้ำลำคลอง พื้นที่ แหล่งน้ำสาธารณะ พื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี
2. พื้นที่อนุรักษ์และฟื้นฟูไว้เป็น แหล่งประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรม	พื้นที่โบราณสถานที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์
3. พื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ/ภัย พิบัติที่มนุษย์สร้างขึ้น	พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมซ้ำซาก พื้นที่เสี่ยงภัยหลุมยุบ พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มและ น้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วมซ้ำซาก พื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน 35%
4. โครงสร้างพื้นฐานที่ให้บริการ แก่เมือง	บ่อขยะหรือพื้นที่ฝังกลบสารพิษ โรงกำจัดขยะ บ่อบำบัดน้ำเสีย โรงไฟฟ้า สถานีไฟฟ้า พื้นที่ทหาร เส้นทางรถไฟ เขตทหาร

ที่มา : การวิเคราะห์โดยปรึกษา, พ.ศ.2562

แผนที่ 3.4.2- 1 พื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์

3.4.3 พื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาเมืองและชุมชน

การวิเคราะห์พื้นที่รองรับการขยายตัวของชุมชนเมืองและที่อยู่อาศัยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หาพื้นที่ที่มีศักยภาพรองรับการขยายตัวพาณิชยกรรม และพื้นที่รองรับการขยายตัวที่อยู่อาศัย วิเคราะห์จากพื้นที่พัฒนาที่อยู่ใกล้เส้นทางคมนาคม ใกล้พื้นที่ชุมชนเดิม มีความลาดชันต่ำ และป้องกันความเสียหายที่เกิดจากภัยธรรมชาติ ได้แก่ ภัยน้ำท่วม ภัยแล้ง และภัยดินถล่ม ปัจจัยศักยภาพที่ใช้ ในการวิเคราะห์พื้นที่รองรับการขยายตัวของชุมชนเมืองและที่อยู่อาศัย มีรายละเอียดดังนี้

1) ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาเมือง

(1) ปัจจัยที่ต้องกันออก

(1.1) พื้นที่สงวนป่าไม้เพื่อการรักษาพื้นที่ป่าไม้ จากการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมือง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมือง

(1.2) พื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้น 1A และ 1B เพื่อป้องกันผลกระทบต่อแหล่งน้ำและระบบนิเวศ จากการพัฒนากิจกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม

(1.3) พื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อการอนุรักษ์และสงวนรักษาพื้นที่ชุ่มน้ำจากการพัฒนาเมืองซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำ

(1.4) พื้นที่เสี่ยงภัยร้ายแรง เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน

(1.5) พื้นที่ทหารที่เป็นเขตหวงห้าม เพื่อการรักษาความปลอดภัยของประเทศ

(1.6) พื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี เพื่อสงวนพื้นที่ไว้สำหรับทำการเกษตร ซึ่งเป็นเศรษฐกิจหลักสำคัญของจังหวัด

(1.7) พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(1.8) พื้นที่ที่มีความลาดชันเกินกว่า 35 % เพราะพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ภูเขาและป่าไม้ ซึ่งไม่เหมาะสมแก่การก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์

(2) ปัจจัยในการวิเคราะห์ศักยภาพ

(2.1) พื้นที่ที่ศักยภาพทางการเกษตร โดยในการวิเคราะห์จะไม่นำพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเกษตรสูงมาวิเคราะห์พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาเป็นเมือง เพื่อคงรักษาพื้นที่ดังกล่าวจากการพัฒนาเมืองซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดีซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรอาหารที่สำคัญของมนุษย์

(2.2) ความลาดชันของพื้นที่ โดยพื้นที่ที่มีความลาดชันมากส่งผลกระทบต่อต้นทุนในการสร้างสิ่งก่อสร้าง และโครงสร้างพื้นฐานของเมือง

(2.3) ระยะห่างจากทางแหล่งน้ำผิวดิน (แม่น้ำ คลอง คลองชลประทาน ฝาย หนอง บึง) โดยในการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นเมือง ระยะห่างจากพื้นที่เมืองไม่ควรใกล้ทางน้ำ ผิวดิน เนื่องจากการพัฒนาเมือง อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากน้ำเสียที่ทิ้งจากบ้านเรือน และกิจกรรมการค้า ดังนั้นในการพัฒนาเมืองจึงต้องการระยะห่างที่เหมาะสมเพราะเมืองยังต้องการแหล่งน้ำดิบเพื่อการอุปโภคบริโภค

(2.4) ขอบเขตการปกครอง การพัฒนาเมืองภายในขอบเขตการปกครองทำให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ อีกทั้งยังมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานซึ่งทำให้ง่ายต่อการพัฒนาเมือง

(2.5) ระยะห่างจากพื้นที่ชุมชนเมืองเดิม และการใช้ประโยชน์ที่ดินรอบบริเวณพื้นที่ชุมชนเดิมได้อิทธิพลจากการขยายตัวของชุมชนเมืองเดิม ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาเมืองรวมถึงระบบโครงสร้างพื้นฐาน

(2.6) เขตโบราณสถาน การใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณโดยรอบพื้นที่แหล่งประวัติศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลุกล้ำของพื้นที่เมืองและกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ เข้าไปในพื้นที่ประวัติศาสตร์อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการบุกรุกและทำลายโบราณสถานต่างๆ ซึ่งจะยากต่อการบริหารจัดการพื้นที่ในอนาคต ดังนั้นในการพัฒนาเมืองควรมีแนวกันชนระหว่างพื้นที่เมืองกับเขตโบราณสถานเพื่อไม่ให้เกิดการพัฒนาเมืองส่งผลกระทบต่อแหล่งโบราณสถานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์

(2.7) ระยะห่างจากรัศมีการบริการด้านการศึกษา โดยการบริการด้านการศึกษาถือเป็นบริการสาธารณะที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวทำให้ระบบเมืองสมบูรณ์มากขึ้น โดยการบริการของรัฐเพื่อประชาชนในพื้นที่

(2.8) ระยะห่างจากรัศมีการบริการด้านสาธารณสุข โดยการบริการด้านสาธารณสุขถือเป็นบริการสาธารณะที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวทำให้ระบบเมืองสมบูรณ์มากขึ้น โดยการบริการของรัฐเพื่อประชาชนในพื้นที่

(2.9) การเข้าถึงถนนสายหลัก สายรอง และสายท้องถิ่น การคมนาคมเป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่อรูปแบบการใช้ที่ดิน ซึ่งความสำคัญของระบบคมนาคม คือ การเข้าถึงพื้นที่ ซึ่งพื้นที่ที่อยู่ใกล้ถนนสายหลักย่อมมีโอกาสการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของเมืองมากกว่าพื้นที่ใดๆ ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาเมืองในอนาคต แต่การพัฒนาใกล้แนวถนนสายหลัก มากเกินไปก็อาจส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพ ในบริเวณสองฝั่งถนนรวมไปถึงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และโครงสร้างพื้นฐานในอนาคตได้ แต่ในการเข้าถึงถนนสายรอง และสายท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการเข้าถึงที่ใกล้กว่า ดังนั้นในการพัฒนาเมืองจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีระยะห่างที่เหมาะสม

(2.10) บ่อขยะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในการพัฒนาเมือง เช่น ปัญหาน้ำใต้ดิน คิววันที่เกิดจากการเผาขยะ กลิ่น ดังนั้นในการพัฒนาเมืองจึงต้องการระยะห่างที่เหมาะสม

(2.11) พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย การพัฒนาเมืองไม่ควรตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยเพราะมีโอกาสที่จะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย เศรษฐกิจของเมือง รวมไปถึงสภาพทางจิตใจของประชาชนในเมืองอีกด้วย

(2.12) พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง การพัฒนาเมืองไม่ควรตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง เพราะเมื่อขาดแคลนน้ำจะส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตและระบบเศรษฐกิจของประชาชนในเมือง

(2.13) พื้นที่เสี่ยงภัยธรณีพิบัติ การพัฒนาเมืองไม่ควรตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยธรณีพิบัติ เพราะมีโอกาสที่จะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สิน

(2.14) พื้นที่เสี่ยงภัยแนวท่อแก๊ส และท่อน้ำมัน เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีความเสี่ยงเนื่องจากท่อแก๊สระเบิด การประกอบกิจกรรมหรืออยู่อาศัยในย่านท่อแก๊สตัดผ่านจึงทำให้เสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สิน

ตารางที่ 3.4.3- 1 สรุปปัจจัยและค่าถ่วงน้ำหนักที่ใช้ในการวิเคราะห์หาพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาเมืองและชุมชน

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์		หลักการให้คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน	ค่าคะแนน	ค่าถ่วงน้ำหนัก
พื้นที่กันออก					
1	พื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้น 1A 1B และ 2	ไม่อยู่ในพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้น 1A 1B และ 2	พื้นที่กันออก		
2	พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	ไม่อยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ			
3	พื้นที่ป่าอนุรักษ์	ไม่อยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์			
4	พื้นที่อุทยานแห่งชาติ	ไม่อยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ			
5	พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	ไม่อยู่ในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม			
6	พื้นที่เขตที่ราชพัสดุ	ไม่อยู่ในพื้นที่เขตที่ราชพัสดุ			
7	พื้นที่แหล่งแร่	ไม่อยู่ในพื้นที่แหล่งแร่			
8	พื้นที่ที่มีความลาดชันเกินกว่า 35%	ไม่อยู่ในพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน 35%			
9	พื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติร้ายแรง	ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติขั้นรุนแรง และพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก			
10	ถนนสายประธาน และถนนสายหลัก	ไม่อยู่ใกล้ถนนสายประธาน ถนนสายหลักในระยะ 500 ม.			
ด้านภูมิศาสตร์และกายภาพ					
11	ความลาดชัน	อยู่ในพื้นที่ที่มีความลาดชันที่เหมาะสมต่อการตั้งถิ่นฐาน	< 5%	3	5
			5 - 15%	2	
			15 - 35%	1	
12	ความเหมาะสมของดินต่อการใช้ประโยชน์ด้านเกษตรกรรม	หลีกเลี่ยงพื้นที่ที่มีทรัพยากรดินที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช	ไม่มีความเหมาะสม	3	5
			เหมาะสมน้อย	2	
			เหมาะสมปานกลาง	1	
13	ระยะห่างทางน้ำ และแหล่งน้ำผิวดิน	ระยะห่างที่เหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเสี่ยงต่อการเกิดน้ำล้นตลิ่ง	> 500 ม.	3	5
			< 500 ม.	1	
14	ระยะห่างจากพื้นที่ชุมชนเมืองและศูนย์ชุมชน	อยู่ใกล้พื้นที่ชุมชนเมืองและศูนย์ชุมชน	< 1 กม.	3	5
			1 - 2 กม.	2	
			> 2 กม.	1	
15	แหล่งโบราณสถาน	อยู่ห่างจากที่ตั้งโบราณสถาน	> 1 กม.	3	5
			< 1 กม.	1	
ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน					51

ตารางที่ 3.4.3- 1 สรุปปัจจัยและค่าถ่วงน้ำหนักที่ใช้ในการวิเคราะห์หาพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาเมืองและชุมชน

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	หลักการให้คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน	ค่าคะแนน	ค่าถ่วงน้ำหนัก	
16	การเข้าถึงถนนสายประธาน	ระยะห่างที่เหมาะสม	> 1.5 กม.	3	4
			0.5 - 1.5 กม.	1	
17	การเข้าถึงถนนสายหลัก	ระยะห่างที่เหมาะสม	0.5 - 1.5 กม.	3	5
			1.5 - 3 กม.	2	
			> 3 กม.	1	
18	การเข้าถึงถนนสายรอง	ระยะห่างที่เหมาะสม	< 0.5 กม.	3	4
			0.5 - 1 กม.	2	
			> 1 กม.	1	
19	การเข้าถึงสถานีรถไฟ	อยู่ใกล้สถานีรถไฟ	< 1 กม.	3	3
			1 - 3 กม.	2	
			> 3 กม.	1	
20	การเข้าถึงสถานีโดยสาร	อยู่ใกล้สถานีขนส่งผู้โดยสาร	< 5 กม.	3	3
			5 - 10 กม.	2	
			> 10 กม.	1	
21	แหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ	อยู่ใกล้แหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ	< 1 กม.	3	3
			1 - 3 กม.	2	
			> 3 กม.	1	
22	พื้นที่ให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	อยู่ใกล้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	< 7 กม.	3	4
			> 7 กม.	1	
23	พื้นที่ให้บริการของโรงพยาบาล	อยู่ใกล้โรงพยาบาล	< 15 กม.	3	6
			> 15 กม.	1	
24	พื้นที่ให้บริการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	อยู่ใกล้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	< 0.5 กม.	3	5
			0.5 - 1 กม.	2	
			> 1 กม.	1	
25	พื้นที่ให้บริการของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา	อยู่ใกล้สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา	< 1.5 กม.	3	4
			1.5 - 3 กม.	2	
			> 3 กม.	1	
26	พื้นที่ให้บริการของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา	อยู่ใกล้ศึกษาระดับอุดมศึกษา	< 2.5 กม.	3	4
			2.5 - 5 กม.	2	
			> 5 กม.	1	
27	พื้นที่ให้บริการของสถานีตำรวจสถานีดับเพลิง	อยู่ใกล้สถานีตำรวจ สถานีดับเพลิง	< 3 กม.	3	3
			3 - 5 กม.	2	
			> 5 กม.	1	
28	พื้นที่โครงการชลประทานขนาดใหญ่	หลีกเลี่ยงพื้นที่โครงการชลประทานขนาดใหญ่	อยู่นอกเขตชลประทาน	3	3
			อยู่ในพื้นที่ชลประทาน	1	
ปัจจัยด้านพื้นที่เสี่ยงภัย					24
29	พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม	หลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม	ไม่เสี่ยง	3	6

ตารางที่ 3.4.3- 1 สรุปปัจจัยและค่าถ่วงน้ำหนักที่ใช้ในการวิเคราะห์หาพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาเมืองและชุมชน

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์	หลักการให้คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน	ค่าคะแนน	ค่าถ่วงน้ำหนัก	
		มีความเสี่ยง	1		
30	พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก	หลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดดินถล่ม และน้ำป่าไหลหลาก	ไม่เสี่ยง	3	6
			มีความเสี่ยง	1	
31	พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดหลุมยุบจากโพรงหินปูน	หลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดหลุมยุบจากโพรงหินปูน	ไม่เสี่ยง	3	6
			มีความเสี่ยง	1	
32	แหล่งกำจัดขยะ-น้ำเสีย	อยู่ห่างจากแหล่งกำจัดขยะ-น้ำเสีย	> 3 กม.	3	6
			1 - 3 กม.	2	
			< 1 กม.	1	
รวม				100	

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของที่ปรึกษา, พ.ศ. 2562

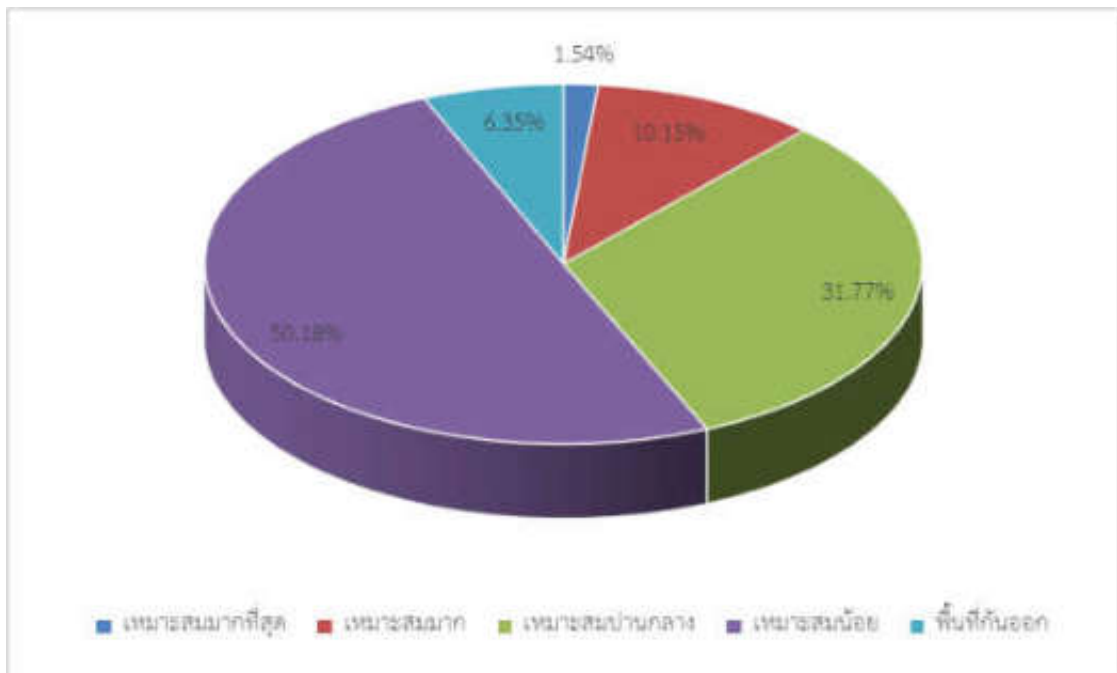
หมายเหตุ : ดำเนินการโดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ชำนาญการ และผู้มีประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก (weight) ของแต่ละหลักเกณฑ์

พื้นที่กั้นออก

จากผลการวิเคราะห์พบว่า อำเภออุ้มผางมีพื้นที่กั้นออกจากพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมต่อการพัฒนาเมือง รวมทั้งสิ้น 58.10 ตารางกิโลเมตร หรือ 36,310.86 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.35 ของพื้นที่รวมทั้งหมด โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่มากที่สุด 16,521.96 ไร่ รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลโสน และองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเสือ

พื้นที่ที่มีศักยภาพในการรองรับการพัฒนาเมือง

จากการศึกษาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเมืองและชุมชนนด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ พบว่า อำเภออุ้มผาง มีพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเมืองและชุมชน รวมทั้งสิ้นประมาณ 856.21 ตารางกิโลเมตร หรือ 535,130.39 ไร่ โดยจำแนกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมมากที่สุดรวมทั้งสิ้นประมาณ 14.12 ตารางกิโลเมตร หรือ 8,824.68 ไร่ พื้นที่ที่เหมาะสมมากรวมทั้งสิ้นประมาณ 92.78 ตารางกิโลเมตร หรือ 57,985.19 ไร่ พื้นที่ที่เหมาะสมปานกลางรวมทั้งสิ้นประมาณ ตารางกิโลเมตร 290.48 หรือ 181,549.03 ไร่ พื้นที่ที่เหมาะสมน้อย ทั้งสิ้นประมาณ 458.83 ตารางกิโลเมตร หรือ 286,771.49 ไร่ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.54, 10.15, 31.77 และ 50.18 ของพื้นที่ทั้งหมด (ตารางที่ 3.4.3-2)

แผนภูมิที่ 3.4.3- 1 แสดงสัดส่วนพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อการพัฒนาเมืองของอำเภอขุขันธ์

ตารางที่ 3.4.3- 2 พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการรองรับการพัฒนาเมืองและชุมชน

อปท.	เหมาะสมมากที่สุด			เหมาะสมมาก			เหมาะสมปานกลาง			เหมาะสมน้อย			พื้นที่กันออก			รวมพื้นที่ศักยภาพ			รวม		
	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ
ทต.ศรีสะเกษ	0.00	0.00	0.00	0.02	11.41	0.02	2.01	1,254.64	0.69	19.91	12,441.17	4.34	0.53	332.16	0.91	21.93	13,707.22	2.56	22.46	14,039.38	2.46
ทต.เมืองขุนช้าง	1.11	693.71	7.86	0.27	167.28	0.29	0.00	0.70	0.00	0.00	0.00	0.00	0.35	218.31	0.60	1.38	861.69	0.16	1.73	1,080.00	0.19
อบต.กันทรารมย์	0.00	0.00	0.00	0.00	0.14	0.00	3.34	2,088.53	1.15	40.08	25,052.45	8.74	1.72	1,075.12	2.96	43.43	27,141.13	5.07	45.15	28,216.25	4.94
อบต.จะกง	0.00	0.00	0.00	0.64	397.17	0.68	12.84	8,023.86	4.42	36.56	22,848.88	7.97	0.26	164.47	0.45	50.03	31,269.91	5.84	50.30	31,434.38	5.50
อบต.ใจดี	0.76	474.03	5.37	3.26	2,036.10	3.51	17.25	10,784.31	5.94	22.28	13,925.21	4.86	0.96	597.85	1.65	43.55	27,219.65	5.09	44.51	27,817.50	4.87
อบต.ดงกำเม็ด	0.29	182.07	2.06	3.14	1,960.96	3.38	14.02	8,763.93	4.83	22.31	13,944.45	4.86	1.78	1,109.84	3.06	39.76	24,851.41	4.64	41.54	25,961.25	4.54
อบต.โสน	0.29	179.99	2.04	3.33	2,082.41	3.59	13.75	8,592.09	4.73	69.82	43,636.36	15.22	2.95	1,845.41	5.08	87.19	54,490.84	10.18	90.14	56,336.25	9.86
อบต.ปรือใหญ่	0.00	0.00	0.00	1.98	1,237.41	2.13	16.03	10,017.25	5.52	54.51	34,069.63	11.88	26.44	16,521.96	45.50	72.52	45,324.29	8.47	98.95	61,846.25	10.82
อบต.สะเดาใหญ่	0.12	74.99	0.85	7.38	4,614.66	7.96	27.06	16,911.73	9.32	11.36	7,099.28	2.48	1.74	1,089.33	3.00	45.92	28,700.67	5.36	47.66	29,790.00	5.21
อบต.ตาอุด	0.07	42.46	0.48	2.21	1,378.64	2.38	7.91	4,940.88	2.72	1.65	1,028.18	0.36	0.08	52.96	0.15	11.82	7,390.16	1.38	11.91	7,443.13	1.30
อบต.ห้วยเหนือ	2.40	1,499.89	17.00	8.70	5,435.41	9.37	13.26	8,289.28	4.57	2.35	1,469.28	0.51	1.84	1,151.14	3.17	26.71	16,693.86	3.12	28.55	17,845.00	3.12
อบต.ห้วยใต้	2.46	1,537.38	17.42	8.87	5,544.03	9.56	18.61	11,629.85	6.41	9.60	5,999.46	2.09	2.70	1,685.53	4.64	39.54	24,710.72	4.62	42.23	26,396.25	4.62
อบต.หัวเสือ	0.00	0.00	0.00	0.65	407.08	0.70	9.99	6,245.61	3.44	37.50	23,438.34	8.17	2.94	1,835.22	5.05	48.15	30,091.03	5.62	51.08	31,926.25	5.59
อบต.ตะเคียน	0.15	94.37	1.07	3.92	2,450.09	4.23	16.69	10,430.42	5.75	7.50	4,685.54	1.63	1.06	663.95	1.83	28.26	17,660.43	3.30	29.32	18,324.38	3.21
อบต.นิคมพัฒนา	0.08	52.72	0.60	3.81	2,379.32	4.10	13.93	8,707.64	4.80	3.12	1,952.16	0.68	0.61	381.29	1.05	20.95	13,091.84	2.45	21.56	13,473.13	2.36
อบต.โคกเพชร	0.02	12.91	0.15	1.45	904.54	1.56	7.80	4,877.63	2.69	23.15	14,466.41	5.04	1.98	1,235.40	3.40	32.42	20,261.48	3.79	34.40	21,496.88	3.76
อบต.ปราสาท	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.30	1,434.92	0.79	29.60	18,497.42	6.45	1.50	937.66	2.58	31.89	19,932.34	3.72	33.39	20,870.00	3.65
อบต.สำโรงตาเจ็น	0.00	0.00	0.00	1.53	956.90	1.65	14.63	9,142.81	5.04	19.34	12,087.61	4.22	2.45	1,528.30	4.21	35.50	22,187.32	4.15	37.95	23,715.63	4.15
อบต.หัวสำราญ	1.21	758.03	8.59	12.73	7,955.41	13.72	22.17	13,857.20	7.63	14.18	8,864.52	3.09	1.14	715.46	1.97	50.30	31,435.16	5.87	51.44	32,150.62	5.63
อบต.กฤษณา	0.12	76.51	0.87	2.36	1,474.04	2.54	26.39	16,492.42	9.08	14.73	9,203.62	3.21	1.44	902.15	2.48	43.59	27,246.60	5.09	45.04	28,148.75	4.93
อบต.ลมศักดิ์	0.74	462.19	5.24	10.65	6,655.90	11.48	13.82	8,636.13	4.76	2.04	1,275.58	0.44	0.68	426.45	1.17	27.25	17,029.80	3.18	27.93	17,456.25	3.05
อบต.หนองฉลอง	4.29	2,683.41	30.41	15.13	9,453.25	16.30	8.91	5,567.26	3.07	0.21	129.28	0.05	0.72	451.80	1.24	28.53	17,833.20	3.33	29.26	18,285.00	3.20
อบต.ศรีตระกุล	0.00	0.00	0.00	0.77	483.06	0.83	7.78	4,859.93	2.68	17.05	10,656.66	3.72	2.22	1,389.10	3.83	25.60	15,999.65	2.99	27.82	17,388.75	3.04
รวม อ.อุบลรัตน์	14.12	8,824.68	100.00	92.78	57,985.19	100.00	290.48	181,549.03	100.00	458.83	286,771.49	100.00	58.10	36,310.86	100.00	856.21	535,130.39	100.00	914.31	571,441.25	100.00

ที่มา จากการวิเคราะห์ฐานข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ของที่ปรึกษา, พ.ศ. 2562

เมื่อพิจารณาจำแนกระดับศักยภาพความเหมาะสมเป็น 4 ระดับ มีรายละเอียดและการกระจายตัว ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 3.4.3-2 และแผนที่ 3.4.3-1)

(1) พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการพัฒนาเมืองและชุมชนระดับมากที่สุด

จากผลวิเคราะห์พบว่า อำเภออุ้มผางมีพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาเมืองมากที่สุด รวมทั้งสิ้น 14.12 ตารางกิโลเมตร หรือ 8,824.68 ไร่ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.12 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาพื้นที่เมืองและชุมชน โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉลองมากที่สุด 4.29 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,683.41 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 30.41 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยใต้ 2.46 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,537.38 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.42 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมากที่สุด และองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเหนือ 2.40 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,499.89 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.00 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมากที่สุด ตามลำดับ

(2) พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการพัฒนาเมืองและชุมชนระดับมาก

จากผลการวิเคราะห์พบว่า อำเภออุ้มผางมีพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาเมืองมาก รวมทั้งสิ้น 92.78 ตารางกิโลเมตร หรือ 57,985.19 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.84 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาพื้นที่เมืองและชุมชน โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยฉลอง 15.13 ตารางกิโลเมตร หรือ 9,453.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.30 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมาก รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ 12.73 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,955.41 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.72 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมาก และองค์การบริหารส่วนตำบลสมศักดิ์ 10.65 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,655.90 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.48 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมาก ตามลำดับ

(3) พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการพัฒนาเมืองและชุมชนระดับปานกลาง

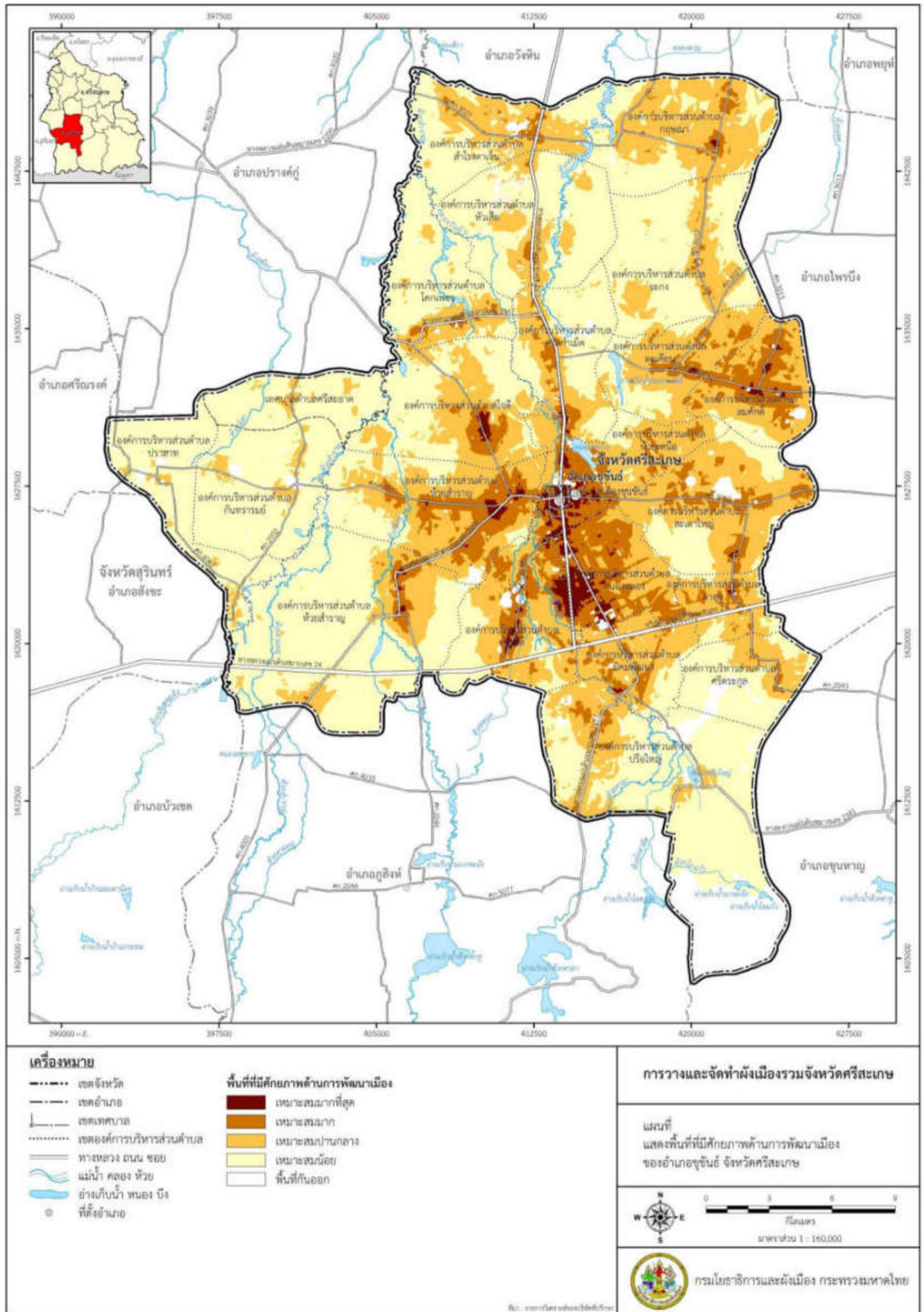
จากผลการวิเคราะห์พบว่า อำเภออุ้มผางมีพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาเมืองปานกลาง รวมทั้งสิ้น ตารางกิโลเมตร 290.48 หรือ 181,549.03 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33.93 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาพื้นที่เมืองและชุมชน โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ในเทศบาลตำบลสะเดาใหญ่มากที่สุด 27.06 ตารางกิโลเมตร หรือ 16,911.73 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.32 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมปานกลาง รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา 26.39 ตารางกิโลเมตร หรือ 16,492.42 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.08 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมปานกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ 22.17 ตารางกิโลเมตร หรือ 13,857.20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.63 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมปานกลาง

(4) พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการพัฒนาเมืองและชุมชนระดับน้อย

จากผลการวิเคราะห์พบว่า อำเภออุ้มผางมีพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาเมืองน้อย รวมทั้งสิ้น 458.83 ตารางกิโลเมตร หรือ 286,771.49 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 53.59 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาพื้นที่เมืองและชุมชน โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ใน

องค์การบริหารส่วนตำบลโสนมากที่สุด 69.82 ตารางกิโลเมตร หรือ 43,636.36 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.22 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมน้อย รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลปรีอใหญ่ 54.51 ตารางกิโลเมตร หรือ 34,069.63 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.88 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมน้อย และ องค์การบริหารส่วนตำบลกันทรารมย์ 40.08 ตารางกิโลเมตร หรือ 25,052.45 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.74 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมน้อย ตามลำดับ

แผนที่ 3.4.3- 1 พื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาเมืองและชุมชน

3.4.4 พื้นที่เหมาะสมในการพัฒนาด้านเกษตรกรรม

การวิเคราะห์หาพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาด้านเกษตรกรรมใช้เทคนิควิธีวิเคราะห์ การซ้อนทับข้อมูลเชิงพื้นที่ (Overlay Analysis) โดยตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ในการพัฒนาเกษตรกรรมประกอบด้วยกลุ่มตัวแปรที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปัจจัยด้านกายภาพและเงื่อนไขควบคุมกลุ่มปัจจัยด้านพื้นที่เสี่ยงภัย กลุ่มปัจจัยด้านการตลาดและการแปรรูปผลผลิต และกลุ่มปัจจัยพื้นที่ที่ต้องกันออก(ตารางที่ 3.4.4-1)

1) กลุ่มปัจจัยด้านกายภาพและเงื่อนไขควบคุม

ประกอบด้วยปัจจัยด้านภูมิศาสตร์และกายภาพ และปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตรได้แก่

(1) ลักษณะดิน คือ สมรรถนะดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งสมรรถนะดินเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่กำหนดและบ่งชี้ความเหมาะสมของดินและข้อจำกัดในการพัฒนาด้านเกษตรกรรม โดยอาศัยฐานข้อมูลชุดดินของกรมพัฒนาที่ดิน ที่ได้จากการสำรวจและเก็บข้อมูลภาคสนาม ประกอบด้วยกลุ่มชุดดินหลัก 48 กลุ่ม และกลุ่มชุดดินผสมอื่นๆ

(2) ความลาดชันของพื้นที่ ประเมินจากเส้นชั้นความสูงของภูมิประเทศ โดยพื้นที่ที่มีความลาดชันมากเมื่อเกิดฝนตก น้ำฝนจะกัดเซาะหน้าดิน ทำให้สูญเสียหน้าดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ และเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่มเพิ่มขึ้น

(3) การระบายน้ำของดิน เป็นคุณสมบัติเฉพาะของดินที่ยอมให้น้ำไหลผ่าน ซึ่งระดับการระบายน้ำของดินเหมาะสมแก่การปลูกพืชแต่ละชนิดแตกต่างกันไป เช่น การปลูกข้าวต้องการดินที่มีคุณสมบัติอุ้มน้ำได้ดี ระบายน้ำค่อนข้างเร็ว แต่การปลูกพืชยืนต้นและไม่ผลต้องการดินที่มีการระบายน้ำได้ค่อนข้างดี ดินที่มีคุณสมบัติการระบายน้ำที่เหมาะสมกับการปลูกพืช จะช่วยให้พืชสามารถดูดซึมน้ำ ไปใช้ได้เพียงพอ ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพการผลิตของพืช นอกจากนี้การระบายน้ำของดินเลวส่วนใหญ่แล้วทำให้น้ำขังอยู่ในดินเป็นเวลานานเกินไปจนสร้างความเสียหายแก่ต้นพืช

(4) เขตชลประทาน พื้นที่เกษตรที่อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทานมีความได้เปรียบกว่าพื้นที่เกษตรที่อยู่นอกเขตชลประทาน เนื่องจากสามารถเข้าถึงน้ำในการเพาะปลูกได้มากกว่า และมีระยะเวลาให้ทำการเพาะปลูกได้นานกว่า

(5) โครงการชลประทาน ได้แก่ สระ อ่างเก็บน้ำ ฝาย ประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำ พื้นที่เกษตรที่อยู่ใกล้กับโครงการต่างๆ ดังกล่าว มีการเข้าถึงน้ำใช้เพื่อการเกษตรได้สะดวกกว่าพื้นที่เกษตรที่อยู่ไกลออกไป

(6) ระยะห่างจากแหล่งน้ำผิวดิน (แม่น้ำ คลอง ฝาย หนอง บึง) ซึ่งมีผลต่อการชักน้ำเข้าสู่พื้นที่การเกษตรพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำผิวดินจะเข้าถึงน้ำใช้เพื่อการเกษตรได้สะดวกกว่าพื้นที่เกษตรที่อยู่ไกลออกไป

(7) ระยะห่างจากเส้นทางน้ำมีผลต่อการชักน้ำเข้าสู่พื้นที่การเกษตรพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำผิวดินจะเข้าถึงน้ำใช้เพื่อการเกษตรได้สะดวกกว่าพื้นที่เกษตรที่อยู่ไกลออกไปส่วนใหญ่

เส้นทางน้ำสายหลักจะมีปริมาณน้ำตลอดหรือเกือบตลอดทั้งปี ขณะที่เส้นทางน้ำสายรองเป็นทางน้ำขนาดเล็ก จะมีปริมาณน้ำน้อยกว่าหลายสาย มีน้ำใช้เพื่อการเกษตรไม่ตลอดทั้งปี

(8) ปริมาณฝนเฉลี่ยรายปี ประเมินจากปริมาณฝนรายปีเฉลี่ยที่สถานีวัดน้ำฝน แล้วนำมาสร้างเส้นชั้นฝน ซึ่งสามารถทำให้ประเมินปริมาณฝนตกกรายปีเฉลี่ยที่ทุกๆ จุดในพื้นที่ศึกษา ทำให้ทราบว่าบริเวณใดมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยเพียงพอต่อการเกษตร ซึ่งส่งผลต่อปริมาณและคุณภาพผลผลิต

(9) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำการทำเกษตรสามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ที่อยู่ในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ บางประเภทเท่าที่กฎหมายกำหนดอนุญาตให้เกษตรกรเข้าไปทำประโยชน์ได้

2) กลุ่มปัจจัยด้านพื้นที่เสี่ยงภัย

(1) พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง การทำเกษตรในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งอาจทำให้ปริมาณผลผลิตลดลง หรือมีโอกาสเสียหายจากการขาดน้ำในช่วงเจริญเติบโตของพืช ซึ่งเป็นประเด็นที่พึงคำนึงถึงและจัดเตรียมการเก็บกักน้ำไว้ให้เพียงพอต่อการปลูกพืชแต่ละรุ่น

(2) พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซาก โดยมีสมมติในการประเมินว่าเป็นพื้นที่ที่อาจสร้างความเสียหายแก่พื้นที่เกษตรได้สูงกว่าบริเวณที่อยู่นอกพื้นที่ จากการเกิดน้ำท่วมบ่อย ซึ่งทำให้พื้นที่เกษตรที่อยู่ภายในบริเวณเสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากได้รับผลกระทบและปริมาณผลผลิตที่ได้รับมีโอกาสจะลดลง

(3) พื้นที่เสี่ยงดินเค็ม การทำเกษตรในพื้นที่ดินเค็มจะทำให้ได้รับผลผลิตที่ลดต่ำลง

3) กลุ่มปัจจัยด้านการตลาดและการแปรรูปผลผลิต

(1) ระยะทางถึงตลาด พื้นที่เกษตรที่อยู่ใกล้แหล่งตลาด ช่วยลดต้นทุนในการขนส่งผลผลิตและสามารถเก็บรักษาคุณภาพความสดใหม่ของผลผลิตได้มากกว่าพื้นที่เกษตรที่อยู่ไกลออกไป

(2) ระยะทางถึงโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปพื้นที่เกษตรที่อยู่ใกล้โรงงานแปรรูป ช่วยลดต้นทุนในการขนส่งผลผลิตและสามารถเก็บรักษาคุณภาพความสดใหม่ของผลผลิตได้มากกว่าพื้นที่เกษตรที่อยู่ไกลออกไปเช่นเดียวกัน

4) กลุ่มปัจจัยพื้นที่ที่ต้องกันออก

พื้นที่ที่ต้องกันออก คือ พื้นที่ที่ไม่นำมาพิจารณาพร้อมในการวิเคราะห์หาค่าศักยภาพของพื้นที่เพื่อพัฒนาด้านเกษตรกรรม เพราะมีลักษณะพื้นที่ที่ขัดแย้งกับกิจกรรมด้านการเกษตร ซึ่งประกอบด้วย

(1) พื้นที่สงวนป่าไม้ เพื่อสงวนรักษาพื้นที่ป่าไม้ จากกิจกรรมการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม

(2) พื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้น 1A และ 1B เพื่อป้องกันผลกระทบต่อแหล่งน้ำและระบบนิเวศจากการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรที่ไม่เหมาะสม

(3) พื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่ออนุรักษ์และสงวนรักษาพื้นที่ชุ่มน้ำจากการพัฒนาทางการเกษตร ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำ

- (4) พื้นที่โบราณสถาน เพื่อการอนุรักษ์และสงวนรักษาพื้นที่โดยรอบโบราณสถาน จากผลกระทบต่อสภาพพื้นที่การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม
- (5) พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติรุนแรง เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
- (6) พื้นที่ทหาร เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์และการป้องกันประเทศ มีการบริหารจัดการแยกเฉพาะ
- (7) พื้นที่ที่มีความลาดชันเกินกว่า 35% เพราะพื้นที่ดังกล่าวมีสภาพส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขาและป่าไม้ เป็นทางไหลบ่าของน้ำผิวดิน ซึ่งไม่เหมาะแก่การเปิดพื้นที่ทำการเกษตรเพราะส่งผลกระทบต่อภาวะชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงทั้งเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่มเพิ่มขึ้น
- (8) พื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนเมือง, ป่าไม้, แหล่งน้ำและพื้นที่เบ็ดเตล็ด (F, U, W, M ที่นอกเหนือจาก M1, M2) เพื่อสงวนพื้นที่ไว้สำหรับการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ และกิจกรรมนอกภาคการเกษตร

ตารางที่ 3.4.4- 1 แสดงตัวแปรและเกณฑ์สำหรับวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในด้านเกษตรกรรม

ลำดับ	ปัจจัย	หลักการให้คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน		ค่าคะแนน (Score)	ค่าความสำคัญ (Weight)
กลุ่มที่ 1 พื้นที่กันออก						
1	พื้นที่ป่าไม้	ไม่อยู่ในพื้นที่ป่าไม้ตามประกาศ	กันออก			
2	พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ	ไม่อยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ 1A,1B				
3	พื้นที่ชุ่มน้ำ	ไม่อยู่ในพื้นที่ชุ่มน้ำ				
4	พื้นที่โบราณสถาน	ไม่อยู่ในเขตพื้นที่โบราณสถาน				
5	พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติรุนแรง	ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติรุนแรง				
6	พื้นที่ทหาร	ไม่อยู่ในพื้นที่เขตหวงห้ามทางทหาร				
7	พื้นที่ลาดชัน	ไม่อยู่ในพื้นที่ที่มีความลาดชัน>35%				
8	การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ไม่อยู่ในพื้นที่ชุมชนเมือง, ป่าไม้, แหล่งน้ำ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด (F, U, W, M ที่นอกเหนือ M1, M2)				
กลุ่มที่ 2 ปัจจัยด้านกายภาพ และเงื่อนไขควบคุม						71
9	ลักษณะดิน (Soil_Suit)	ความเหมาะสมของดินต่อการเกษตร	ดินมีความเหมาะสม	3	10	
			ดินไม่ค่อยเหมาะสม	1		
			ดินไม่เหมาะสม	0		
10	ความลาดชันของพื้นที่ (Slope)	ความเหมาะสมของพื้นที่	ลาดชัน 0-10 %	3	7	
			ลาดชัน 10-25 %	2		
			ลาดชัน 25-35 %	1		
11	การระบายน้ำของดิน (PB Siol)	ลักษณะการระบายน้ำของดิน	การระบายน้ำดี	3	5	
			การระบายน้ำปานกลาง	2		
			การระบายน้ำไม่ค่อยดี	1		
12	เขตชลประทาน (IRR Area)	อยู่ในพื้นที่ชลประทาน	ในเขตชลประทาน	3	7	
			แผนโครงการชลประทาน	2		
			นอกเขตชลประทาน	1		

ตารางที่ 3.4.4- 1 แสดงตัวแปรและเกณฑ์สำหรับวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในด้านเกษตรกรรม

ลำดับ	ปัจจัย	หลักการให้คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน	ค่าคะแนน	ค่าความสำคัญ
				(Score)	(Weight)
13	โครงการชลประทาน (IRR_Point)	ระยะห่างตำแหน่งโครงการชลประทาน (สระน้ำ อ่างเก็บน้ำ ฝายปตร. สถานีสูบน้ำ)	ระยะห่าง 0 - 0.5 ก.ม.	3	10
			ระยะห่าง 0.5 - 1.5 ก.ม.	2	
			ระยะห่าง 1.5 - 3 ก.ม.	1	
14	ระยะห่างแหล่งน้ำผิวดิน (ขนาดใหญ่) Hydro_P (> 100 ไร่)	ระยะห่างแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการ เกษตร	ระยะห่าง 0 - 0.5 ก.ม.	3	7
			ระยะห่าง 0.5 - 1.5 ก.ม.	2	
			ระยะห่าง 1.5 - 3 ก.ม.	1	
15	ระยะห่างแหล่งน้ำผิวดิน (ขนาดเล็ก-กลาง) Hydro_P (5 - 99 ไร่)	ระยะห่างแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการ เกษตร	ระยะห่าง 0 - 200 ม.	3	5
			ระยะห่าง 200 - 500 ม.	2	
			ระยะห่าง 500 - 1,000 ม.	1	
16	ระยะห่างจากเส้นทางน้ำ (น้ำสายหลัก) (Stream)	ระยะห่างแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการ เกษตร	ระยะห่าง 0 - 0.5 ก.ม.	3	6
			ระยะห่าง 0.5 - 1.5 ก.ม.	2	
			ระยะห่าง 1.5 - 3 ก.ม.	1	
17	ระยะห่างจากเส้นทางน้ำ (น้ำสายรอง-ย่อย) (Stream)	ระยะห่างแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการ เกษตร	ระยะห่าง 0 - 200 ม.	3	4
			ระยะห่าง 200 - 500 ม.	2	
			ระยะห่าง 500 - 1000 ม.	1	
18	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (Rainfall)	เขตพื้นที่ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี	> 1,400 มม./ปี	3	5
			1,100 - 1,400 มม./ปี	2	
			< 1,100 มม./ปี	1	
19	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (WSHDCL)	อยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 4,5	3	5
			ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 3	2	
			ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 2	1	
กลุ่มที่ 3 ปัจจัยด้านพื้นที่เสี่ยงภัย					15
20	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง (Drought)	อยู่ในเขตพื้นที่ภัยแล้งซ้ำซาก	พื้นที่ไม่เสี่ยงต่อการเกิดภัย แล้ง	4	5
			พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัย แล้งต่ำ	3	
			พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัย แล้งปานกลาง	2	
			พื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดภัย แล้งสูง	1	
21	พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม (Flood)	อยู่ในเขตพื้นที่ภัยน้ำท่วมซ้ำซาก	พื้นที่ไม่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำ ท่วมซ้ำซาก	4	5
			พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำ ท่วมซ้ำซากต่ำ	3	
			พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำ ท่วมซ้ำซากปานกลาง	2	
			พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำ ท่วมซ้ำซากสูง	1	
22	พื้นที่ดินเค็ม (Saline)	ปัญหาดินเค็ม	พื้นที่ที่ไม่เค็ม	4	
			พื้นที่ที่มีศักยภาพในการ แพร่กระจายดินเค็ม	3	

ตารางที่ 3.4.4- 1 แสดงตัวแปรและเกณฑ์สำหรับวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในด้านเกษตรกรรม

ลำดับ	ปัจจัย	หลักการให้คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน	ค่าคะแนน	ค่าความสำคัญ
				(Score)	(Weight)
			พื้นที่ดินเค็มน้อย	2	5
			พื้นที่ดินเค็มปานกลาง	1	
			พื้นที่ดินเค็มจัด	0	
กลุ่มที่ 4 ปัจจัยด้านการตลาดและการแปรรูปผลผลิต					14
23	ระยะห่างจากตลาดกลาง สินค้าการเกษตร	ระยะห่างในการขนส่งสินค้าไปยังตลาด สินค้าการเกษตร	< 15 กม.	3	7
			15 - 30 กม.	2	
			> 30 กม.	1	
24	ระยะห่างจากโรงงานแปรรูป	ระยะห่างในการขนส่งสินค้าไปยังโรงงาน แปรรูปผลผลิตการเกษตร	< 15 กม.	3	7
			15 - 30 กม.	2	
			> 30 กม.	1	
รวม					100

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของที่ปรึกษา, พ.ศ. 2562

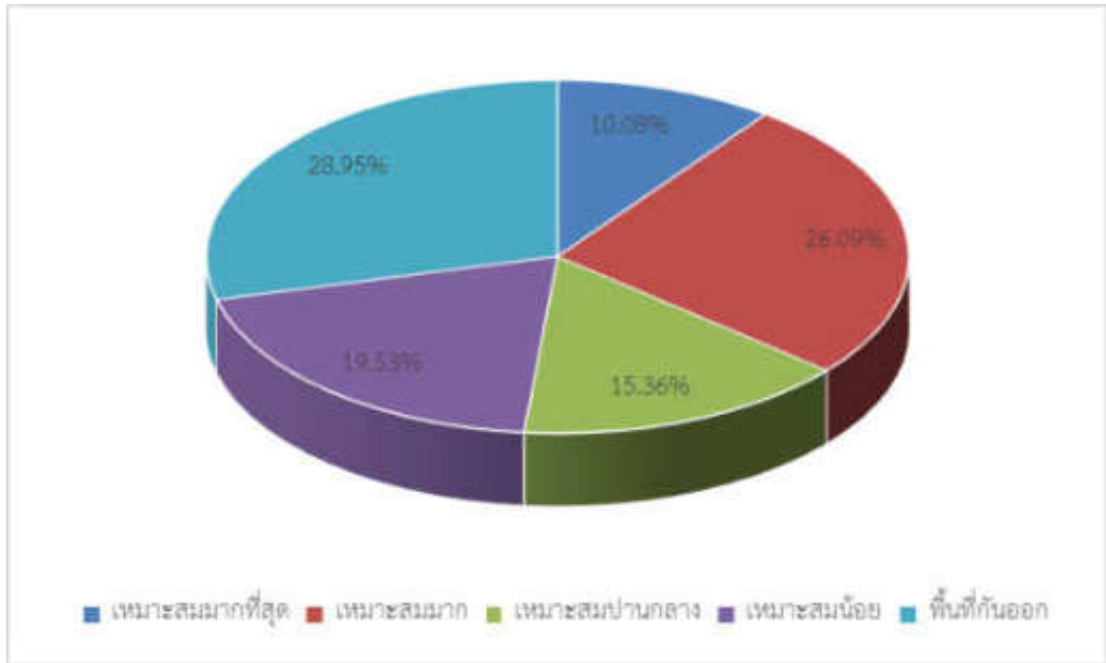
หมายเหตุ : ดำเนินการโดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ชำนาญการ และผู้มีประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก (weight) ของแต่ละหลักเกณฑ์

พื้นที่กันออก

จากผลการวิเคราะห์พบว่า อำเภออุ้มผางมีพื้นที่กันออกจากพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมต่อการทำเกษตร รวมทั้งสิ้น 357.95 ตารางกิโลเมตร หรือ 223,718.75 ไร่ (ตาราง 3.4.4-2) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.95 ของพื้นที่รวมทั้งหมด โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่มากที่สุด 88,313.67 ไร่ รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเมือง และองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงเหนือตามลำดับ

พื้นที่ที่มีศักยภาพในการเกษตรกรรม

จากการศึกษาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเกษตรกรรมด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ พบว่า อำเภออุ้มผาง มีพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเกษตรกรรม รวมทั้งสิ้นประมาณ 878.63 ตารางกิโลเมตร หรือ 549,143.75 ไร่ โดยจำแนกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมมากที่สุด รวมทั้งสิ้นประมาณ 77,877.81 ไร่ พื้นที่ที่เหมาะสมมากรวมทั้งสิ้นประมาณ 201,624.07 ไร่ พื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง รวมทั้งสิ้นประมาณ 118,709.10 ไร่ พื้นที่ที่เหมาะสมน้อย ทั้งสิ้นประมาณ 150,932.76 ไร่ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.08, 26.09, 15.36, และ 19.53 ของพื้นที่รวมทั้งจังหวัด (ตารางที่ 3.4.4-2)

แผนภูมิที่ 3.4.4- 1 แสดงสัดส่วนของพื้นที่ในการวิเคราะห์หาศักยภาพที่เหมาะสมแก่การเกษตร

ตารางที่ 3.4.4- 2 พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมต่อการเกษตรอำเภออุบลรัตน์

อปท.	เหมาะสมมากที่สุด			เหมาะสมมาก			เหมาะสมปานกลาง			เหมาะสมน้อย			พื้นที่กันออก			รวมพื้นที่ศักยภาพ			รวม		
	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ
ทต.กันทรลักษ์	0.65	403.73	0.52	0.70	434.99	0.22	0.55	344.38	0.29	0.32	202.90	0.13	5.73	3,582.75	1.60	2.22	1,386.00	0.25	7.95	4,968.75	0.64
ทต.หนองหญ้าลาด	1.18	736.52	0.95	17.84	11,149.62	5.53	13.64	8,522.59	7.18	4.10	2,562.93	1.70	2.40	1,499.58	0.67	36.75	22,971.67	4.18	26.15	16,345.00	2.11
ทต.สามแก้ว	1.00	623.03	0.80	9.37	5,858.05	2.91	6.07	3,795.53	3.20	6.09	3,806.36	2.52	3.62	2,262.03	1.01	22.53	14,082.97	2.56	39.15	24,471.25	3.17
อบต.บึงมะลู	9.28	5,803.03	7.45	15.10	9,439.53	4.68	5.16	3,227.36	2.72	1.04	648.15	0.43	3.52	2,200.06	0.98	30.59	19,118.07	3.48	91.37	57,104.37	7.39
อบต.กุดเสลา	7.81	4,879.45	6.27	11.86	7,414.81	3.68	3.81	2,381.48	2.01	0.12	77.58	0.05	3.03	1,892.92	0.85	23.61	14,753.33	2.69	65.43	40,891.25	5.29
อบต.เมือง	2.34	1,459.54	1.87	7.44	4,650.47	2.31	5.32	3,325.64	2.80	43.67	27,295.33	18.08	59.56	37,225.90	16.64	58.77	36,730.98	6.69	34.11	21,318.13	2.76
อบต.สังเม็ก	8.21	5,132.60	6.59	21.77	13,608.61	6.75	7.98	4,987.01	4.20	4.13	2,583.60	1.71	2.97	1,855.68	0.83	42.10	26,311.82	4.79	89.19	55,742.50	7.21
อบต.น้ำอ้อม	4.06	2,535.08	3.26	28.20	17,627.04	8.74	8.43	5,266.53	4.44	14.34	8,959.46	5.94	6.84	4,275.65	1.91	55.02	34,388.10	6.26	19.27	12,045.63	1.56
อบต.ละลาย	12.42	7,764.95	9.97	22.54	14,090.19	6.99	7.61	4,756.38	4.01	11.67	7,292.17	4.83	11.18	6,987.55	3.12	54.25	33,903.70	6.17	184.67	115,421.25	14.93
อบต.รุ่ง	15.29	9,556.24	12.27	17.05	10,656.89	5.29	4.28	2,677.91	2.26	1.37	856.49	0.57	6.63	4,146.84	1.85	38.00	23,747.53	4.32	73.40	45,872.50	5.94
อบต.ตระกาจ	10.46	6,540.58	8.40	16.49	10,307.34	5.11	9.26	5,787.41	4.88	17.67	11,046.54	7.32	6.58	4,110.64	1.84	53.89	33,681.86	6.13	31.82	19,890.62	2.57
อบต.จานใหญ่	2.41	1,503.85	1.93	6.66	4,161.63	2.06	12.76	7,977.34	6.72	15.94	9,961.60	6.60	1.76	1,102.45	0.49	37.77	23,604.42	4.30	60.47	37,792.50	4.89
อบต.ภูเงิน	4.97	3,107.75	3.99	14.06	8,785.78	4.36	4.41	2,755.29	2.32	2.02	1,265.59	0.84	6.36	3,976.21	1.78	25.46	15,914.41	2.90	66.92	41,822.50	5.41
อบต.ชำ	1.01	632.03	0.81	11.59	7,244.54	3.59	12.60	7,877.32	6.64	20.03	12,517.90	8.29	4.74	2,962.60	1.32	45.23	28,271.78	5.15	39.53	24,706.88	3.20
อบต.กระแซง	4.71	2,944.90	3.78	4.04	2,523.02	1.25	1.89	1,179.40	0.99	4.54	2,838.74	1.88	4.10	2,559.57	1.14	15.18	9,486.05	1.73	61.86	38,663.75	5.00
อบต.โนนสำราญ	15.52	9,698.15	12.45	42.66	26,662.25	13.22	20.59	12,865.96	10.84	6.34	3,964.05	2.63	6.26	3,913.95	1.75	85.10	53,190.42	9.69	45.07	28,167.50	3.64
อบต.เสาชิงชัย	8.27	5,167.46	6.64	10.30	6,438.72	3.19	5.96	3,723.61	3.14	31.15	19,468.82	12.90	11.24	7,023.89	3.14	55.68	34,798.61	6.34	118.33	73,956.87	9.57
อบต.ขุ่น	0.10	61.97	0.08	0.40	249.13	0.12	1.71	1,071.13	0.90	30.06	18,789.84	12.45	28.37	17,734.19	7.93	32.28	20,172.06	3.67	44.63	27,894.38	3.61
อบต.เวียงเหนือ	2.94	1,838.66	2.36	16.00	9,997.69	4.96	6.42	4,012.52	3.38	11.09	6,929.55	4.59	36.95	23,094.07	10.32	36.45	22,778.43	4.15	26.63	16,646.25	2.15
อบต.ทุ่งใหญ่	4.44	2,772.36	3.56	10.66	6,661.22	3.30	14.59	9,121.71	7.68	13.68	8,552.29	5.67	141.30	88,313.67	39.48	43.37	27,107.58	4.94	49.98	31,234.38	4.04
อบต.ภูคาหมอก	7.55	4,715.92	6.06	37.86	23,662.56	11.74	36.88	23,052.59	19.42	2.10	1,312.88	0.87	4.80	2,998.55	1.34	84.39	52,743.95	9.60	60.65	37,906.25	4.90
รวม อ.กันทรลักษ์	124.60	77,877.81	100.00	322.60	201,624.07	100.00	189.93	118,709.10	100.00	241.49	150,932.76	100.00	357.95	223,718.75	100.00	878.63	549,143.75	100.00	1,236.58	772,862.50	100.00

ที่มา : จากการวิเคราะห์ฐานข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ของปีการศึกษา, พ.ศ. 2562

เมื่อพิจารณาจำแนกระดับศักยภาพความเหมาะสมเป็น 4 ระดับ มีรายละเอียดและการกระจายตัวดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 3.4.4-2 และแผนที่ 3.4.4-1)

(1) พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการพัฒนาเกษตรกรรมระดับมากที่สุด

จากผลวิเคราะห์พบว่า อำเภออุบลรัตน์มีพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาเกษตรกรรมมากที่สุด รวมทั้งสิ้น 124.60 ตารางกิโลเมตร หรือ 77,877.81 ไร่ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.18 ของพื้นที่ศักยภาพทั้งหมด โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสำราญมากที่สุด 15.52 ตารางกิโลเมตร หรือ 9,698.15 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.45 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลรุง 15.29 ตารางกิโลเมตร หรือ 9,556.24 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.27 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมากที่สุด และ องค์การบริหารส่วนตำบลตระกาจ 10.46 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,540.58 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.40 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมากที่สุด

(2) พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการพัฒนาเกษตรกรรมระดับมาก

จากผลการวิเคราะห์พบว่า อำเภออุบลรัตน์มีพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาเกษตรกรรมมาก รวมทั้งสิ้น 322.60 ตารางกิโลเมตร หรือ 201,624.07 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 36.72 ของพื้นที่ศักยภาพทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสำราญมากที่สุด 42.66 ตารางกิโลเมตร หรือ 26,662.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.22 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมาก รองลงมา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลภูพานอก 37.86 ตารางกิโลเมตร หรือ 23,662.56 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.74 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมาก องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม 28.20 ตารางกิโลเมตร หรือ 17,627.04 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.74 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมาก

(3) พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการพัฒนาเกษตรกรรมระดับปานกลาง

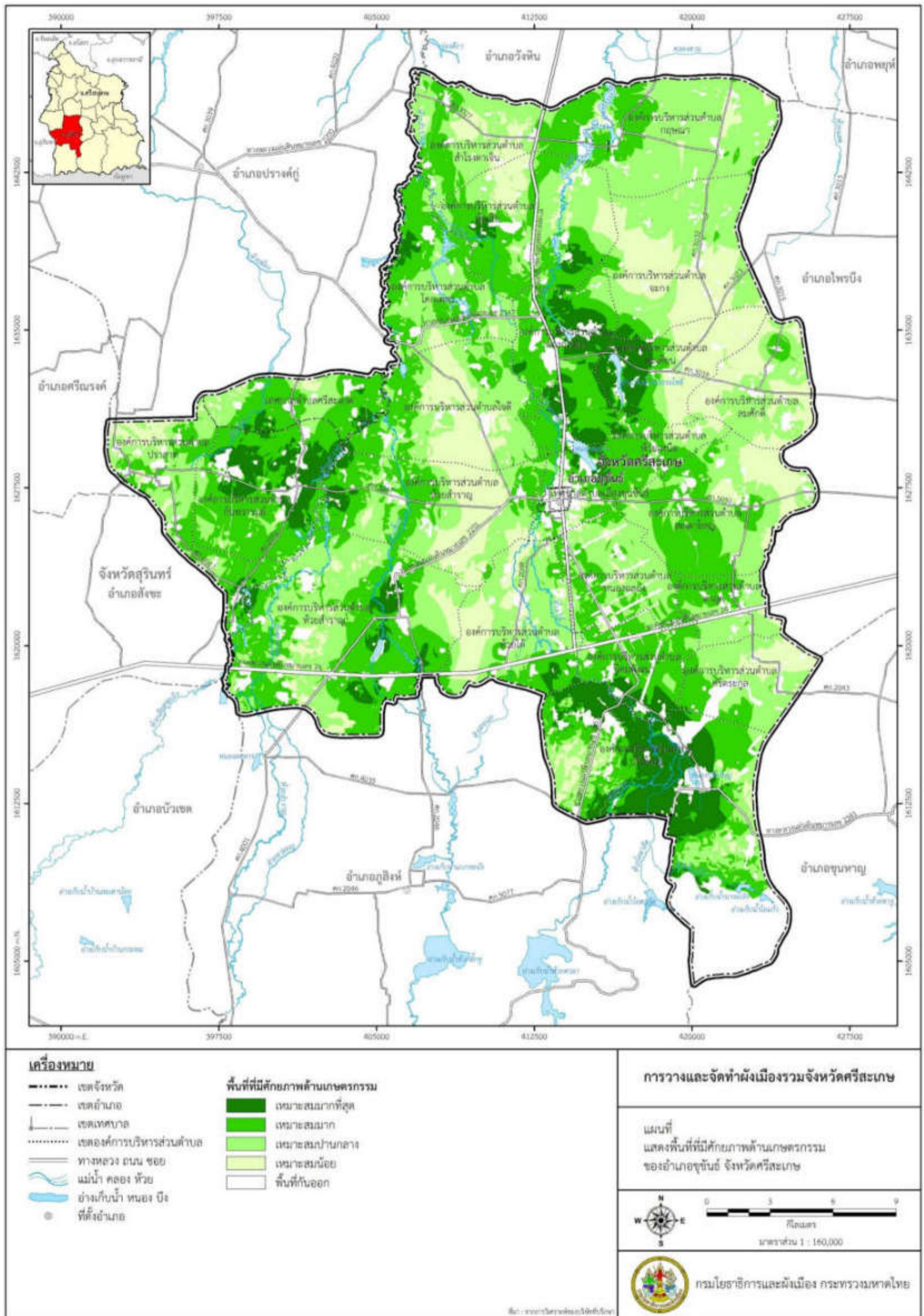
จากผลการวิเคราะห์พบว่า อำเภออุบลรัตน์มีพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาเกษตรกรรมปานกลาง รวมทั้งสิ้น 189.93 ตารางกิโลเมตร หรือ 118,709.10 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.62 ของพื้นที่ศักยภาพทั้งหมด โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลภูพานอกมากที่สุด 36.88 ตารางกิโลเมตร หรือ 23,052.59 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.42 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมปานกลาง รองลงมา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสำราญ 20.59 ตารางกิโลเมตร หรือ 12,865.96 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.84 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมปานกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่ 14.59 ตารางกิโลเมตร หรือ 9,121.71 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.68 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมปานกลาง

(4) พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการพัฒนาเกษตรกรรมระดับน้อย

จากผลการวิเคราะห์พบว่า อำเภออุบลรัตน์มีพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาเกษตรกรรมน้อย รวมทั้งสิ้น 241.49 ตารางกิโลเมตร หรือ 150,932.76 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.49 ของพื้นที่ศักยภาพทั้งหมด โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ในองค์การบริหารส่วน

ตำบลเมืองมากที่สุด 43.67 ตารางกิโลเมตร หรือ 27,295.33 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.08 ของพื้นที่ที่มี ศักยภาพเหมาะสมน้อย รองลงมา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเสาชงชัย 31.15 ตารางกิโลเมตร หรือ 19,468.82 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.90 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมน้อย องค์การบริหารส่วน ตำบลขนุน 30.06 ตารางกิโลเมตร หรือ 18,789.84ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.45 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพ เหมาะสมน้อย

แผนที่ 3.4.4- 1 แสดงพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาเกษตรกรรมของอำเภออุซันต์

3.4.5 พื้นที่เหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม

1) ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรม

(1) ปัจจัยที่ต้องกันออก

(1.1) พื้นที่สงวนป่าไม้ ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ

(1.2) พื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้น 1A และ 1B เพื่อป้องกันผลกระทบต่อแหล่งน้ำและระบบนิเวศ

(1.3) พื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อการอนุรักษ์และสงวนรักษาพื้นที่ชุ่มน้ำจากการพัฒนาเมืองซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำ

(1.4) พื้นที่โบราณสถาน เพื่อการอนุรักษ์และสงวนรักษาพื้นที่โดยรอบโบราณสถานจากการพัฒนาอุตสาหกรรมซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสภาพพื้นที่

(1.5) พื้นที่เสี่ยงภัยร้ายแรง เพื่อลดความเสี่ยงภัยที่จะเกิดกับโรงงานอุตสาหกรรม

(1.6) พื้นที่ทหารที่เป็นเขตหวงห้าม เพื่อการรักษาความปลอดภัยของประเทศ

(1.7) พื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี เพื่อสงวนพื้นที่ไว้สำหรับทำการเกษตร ซึ่งเป็นเศรษฐกิจหลักสำคัญของจังหวัด

(1.8) พื้นที่ที่มีความลาดชันเกินกว่า 35 % เพราะพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขาและป่าไม้ ซึ่งไม่เหมาะสมแก่สร้างโรงงานอุตสาหกรรม

(1.9) พื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรและนิคมเกษตรกรรม เพื่อสงวนไว้เพื่อสำหรับการทำเกษตรกรรม

(1.10) ชั้นธรณีวิทยาหินซับน้ำ เพราะชั้นดินทรายชนิดนี้ยอมให้น้ำซึมผ่านได้ดี ซึ่งไม่เหมาะสมสำหรับการทำพื้นที่อุตสาหกรรมที่ในบางครั้งอาจจะมีการปล่อยของน้ำเสีย ทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษที่อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำที่ใช้ในชุมชนได้

(2) ปัจจัยในการวิเคราะห์ศักยภาพ

(2.1) บริเวณแนวสายไฟฟ้าค้ำยสูง เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สิน ที่อาจเกิดจากความประมาทจากการประกอบกิจกรรมในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งทำให้ยากต่อการพัฒนาพื้นที่

(2.2) พื้นที่ทิ้งขยะ การพัฒนาอุตสาหกรรมอาจมีขยะและของเสียจำนวนมากในกระบวนการผลิตแต่ละวัน จำเป็นต้องมีการกำจัดและบริหารจัดการที่ถูกสุขลักษณะ

(2.3) การเข้าถึงถนนสายประธาน และถนนสายหลัก เนื่องจากการเส้นทางคมนาคมมีผลต่อการเคลื่อนที่ของวัตถุดิบ และการกระจายสินค้า ซึ่งเป็นการลดหรือเพิ่มมูลค่าการผลิต โดยการขนส่งสินค้ามีทั้งภายในเมือง การเชื่อมโยงระหว่างเมือง ซึ่งกิจการในภาคอุตสาหกรรมจำเป็นต้องใช้ถนนสายประธานของเมืองเพื่อการเชื่อมโยงไปยังพื้นที่ต่างๆ

(2.4) ระยะห่างจากทางน้ำผิวดิน (แม่น้ำ คลอง คลองชลประทาน) โดยในการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม ระยะห่างจากพื้นที่อุตสาหกรรมไม่ควรใกล้ทางน้ำผิวดิน เนื่องจากการประกอบกิจกรรมอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตาม การประกอบกิจกรรมในด้านอุตสาหกรรมก็ยังคงต้องการแหล่งน้ำดิบเพื่อการผลิต และอุปโภค บริโภค ดังนั้นจึงต้องการระยะห่างที่เหมาะสม

(2.5) ระยะห่างจากแหล่งน้ำผิวดิน (ฝาย หนอง บึง) โดยในการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม จะเว้นระยะห่างจากแหล่งน้ำผิวดินเพราะเป็นการป้องกันผลกระทบจากการประกอบกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกับกับทางน้ำผิวดิน

(2.6) ผลกระทบต่อพื้นที่ชุมชน เนื่องจากมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศ ทางน้ำ รวมทั้งกากของเสียอันตรายต่างๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นการประกอบกิจกรรมอุตสาหกรรม จึงควรมีระยะห่างจากพื้นที่อยู่อาศัย

(2.7) พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม และน้ำล้นตลิ่ง เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีโอกาสที่จะสร้างความเสียหายทั้งทรัพย์สิน และเศรษฐกิจของเมือง ซึ่งเป็นความเสียหายที่เชื่อมโยงทั้งทางตรงและทางอ้อม (ห่วงโซ่การผลิต)

(2.8) พื้นที่เสี่ยงภัยธรณีพิบัติ การพัฒนาเมืองไม่ควรตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยธรณีพิบัติ เพราะมีโอกาสที่จะส่งผลกระทบต่อสาธารณสุขและทรัพย์สิน

(2.9) พื้นที่เสี่ยงภัยธรณีพิบัติ (การกัดเซาะ หรือดินถล่ม) การพัฒนาอุตสาหกรรม ไม่ควรตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยธรณีพิบัติ เพราะมีโอกาสที่จะส่งผลกระทบต่อสาธารณสุขและทรัพย์สิน

(2.10) ความลาดชันของพื้นที่ โดยพื้นที่ที่มีความลาดชันมากส่งผลกระทบต่อต้นทุนในการสร้างสิ่งก่อสร้าง และโครงสร้างพื้นฐานของเมือง

(2.11) พื้นที่เสี่ยงภัยแนวท่อแก๊ส และท่อน้ำมัน เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีความเสี่ยงเนื่องจากท่อแก๊สระเบิด การประกอบกิจกรรมในย่านท่อแก๊สตัดผ่านจึงทำให้เสี่ยงต่อชีวิต และทรัพย์สิน

(2.12) พื้นที่เกษตรชั้นดีหรือพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการเกษตร การพัฒนาอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรชั้นดี รวมทั้งทำให้คุณภาพของผลผลิตทางการเกษตรเสียไปทำให้ต้องพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมให้กระทบต่อพื้นที่เกษตรชั้นดีน้อยที่สุด

(2.13) ระยะห่างจากพื้นที่โครงการ CONTAINER YARD หรือท่าเรือบก ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมและการขนส่งสินค้าและวัตถุดิบที่มีความสะดวกต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่มากขึ้น

ตารางที่ 3.4.5- 1 แสดงตัวแปรและเกณฑ์สำหรับวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรม

ปัจจัยและการถ่วงน้ำหนักในการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม					
ปัจจัย	หลักการให้คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน	ค่า	ค่าความสำคัญ	
กลุ่มที่ 1 พื้นที่กันออก					
1	พื้นที่สงวนป่าไม้	ไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนป่าไม้	กันออก		
2	พื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้น 1A และ 1B	ไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสำคัญ (ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม)			
3	พื้นที่ชุ่มน้ำ	ไม่อยู่ในพื้นที่ชุ่มน้ำ			
4	พื้นที่โบราณสถาน	ไม่อยู่ในเขตพื้นที่โบราณสถาน			
5	พื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติร้ายแรง	ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติขั้นรุนแรง และพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก			
6	พื้นที่ทหาร	ไม่อยู่ในเขตหวงห้าม			
7	พื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี	ไม่อยู่ในพื้นที่เหมาะสมมาก/ เกษตรกรรมชั้นดี			
8	พื้นที่ที่มีความลาดชันเกินกว่า 35%	ไม่อยู่ในพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน			
9	พื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรและ	ไม่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อ			
10	ชั้นธรณีวิทยาหินชั้นน้ำ	ไม่อยู่ในบริเวณชั้นธรณีวิทยาหินชั้น			
กลุ่มที่ 2 ปัจจัยด้านพื้นที่ที่มีเงื่อนไขควบคุมการใช้ที่ดิน					3
11	พื้นที่ที่มีศักยภาพด้านเกษตรกรรม	อยู่ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม	มีความเหมาะสมปานกลาง	1	3
			มีความเหมาะสมน้อย	5	
กลุ่มที่ 3 ปัจจัยด้านความเสี่ยงภัย					12
12	พื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ	ไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงภัยธรรมชาติ	มีความเสี่ยงสูง	0	10
			มีความเสี่ยงสูงปานกลาง	3	
			ไม่เสี่ยง	5	
13	พื้นที่บริเวณรอบคลังน้ำมันหรือคลังอาวุธ/วัตถุระเบิด	ไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่รอบคลังน้ำมันหรือคลังอาวุธ/วัตถุระเบิด	ระยะห่าง 0-3 กิโลเมตร	1	2
			ระยะห่าง 3-5 กิโลเมตร	5	
			ระยะห่าง > 5 กิโลเมตร	0	
กลุ่มที่ 4 ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อม					25
14	ความลาดชัน	ความเหมาะสม	ลาดเอียง 0-10%	5	4
			ลาดเอียง 10-20%	3	
			ลาดเอียง 20-35%	0	
15	ระยะห่างจากทางน้ำผิวดิน (แม่น้ำ คลอง คลองชลประทาน)	ระยะห่างที่เหมาะสมจากแหล่งน้ำ	ระยะห่าง 1-3 กิโลเมตร	3	5
			ระยะห่างมากกว่า 3	5	
16	ระยะห่างจากแหล่งน้ำผิวดิน (ฝาย ท้อง บึง)	ระยะห่างที่เหมาะสมจากแหล่งน้ำ	ระยะห่างมากกว่า 1	3	3
			ระยะห่าง 2-5 กิโลเมตร	5	
17	ระยะการระบายน้ำสู่แหล่งน้ำ	ระยะห่างที่เหมาะสมจากแหล่งน้ำ	ระยะห่างน้อยกว่า 500 เมตร	1	5
			ระยะห่าง 500 -1,000 เมตร	4	
			ระยะห่างมากกว่า 1,000 เมตร	5	
18	ระยะห่างจากแหล่งน้ำใต้ดิน บ่อน้ำ บ่อบาดาล	ระยะห่างที่เหมาะสมจากแหล่งน้ำ	ระยะห่าง 0.5-1 กิโลเมตร	3	5
			ระยะห่าง > 1 กิโลเมตร	5	
19	ระดับน้ำใต้ดิน	ระยะความลึกที่เหมาะสม	ลึก 0-5 เมตร จากผิวดิน	0	3
			ลึก 5-15 เมตร จากผิวดิน	3	
			ลึกมากกว่า 15 เมตร จากผิวดิน	5	

ตารางที่ 3.4.5- 1 แสดงตัวแปรและเกณฑ์สำหรับวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรม

ปัจจัยและการถ่วงน้ำหนักในการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม					
ปัจจัย	หลักการให้คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน	ค่า	ค่าความสำคัญ	
กลุ่มที่ 5 ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน				60	
20	พื้นที่ให้บริการไฟฟ้าหรือพลังงาน อื่นๆ	ระยะห่างจากพื้นที่ให้บริการ	ในเขตพื้นที่บริการ	5	3
			เขตขยายพื้นที่บริการ	3	
			นอกเขตพื้นที่บริการ	0	
21	ย่านระยะห่างจากจากแนวสายไฟฟ้า ค้ำยกสูง/ท่อส่งเชื้อเพลิง	ระยะห่างที่เหมาะสม	ระยะห่าง 0 - 0.2	5	2
			ระยะห่าง 0.2 - 1	3	
			ระยะห่าง > 1 กิโลเมตร	1	
22	ย่านใกล้คลังน้ำมัน	ระยะห่างที่เหมาะสม	ระยะห่าง 0 - 3	1	2
			ระยะห่าง 3 - 5	5	
			ระยะห่าง > 5 กิโลเมตร	0	
23	พื้นที่ให้บริการน้ำประปา	ระยะห่างจากพื้นที่ให้บริการ	ในเขตพื้นที่บริการ	5	2
			เขตขยายพื้นที่บริการ	3	
			นอกเขตพื้นที่บริการ	0	
24	พื้นที่บริการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลและ บำบัดน้ำเสีย	ระยะห่างที่เหมาะสม	ในเขตพื้นที่บริการ	5	3
			เขตขยายพื้นที่บริการ	3	
			นอกเขตพื้นที่บริการ	0	
25	การเข้าถึงถนนสายประธานและถนน สายหลัก	ระยะห่างที่เหมาะสม	ระยะห่าง 0 - 1	3	5
			ระยะห่าง 1 - 3	5	
			ระยะห่าง > 3 กิโลเมตร	0	
26	การเข้าถึงเส้นทางขนส่งสินค้าท้องถิ่น	ระยะห่างที่เหมาะสม	ระยะห่าง 0 - 2	3	3
			ระยะห่าง 0.5 - 1	5	
			ระยะห่าง > 1 กิโลเมตร	0	
27	การเข้าถึงถนนสายรอง และสาย ท้องถิ่น	ก้นออก			
28	ระยะรัศมีถึงสถานีรถไฟ	การเข้าถึงสถานีขนส่ง	ระยะห่าง 0 - 5	5	8
			ระยะห่าง 5 - 25	3	
			ระยะห่าง > 2.5	0	
29	ระยะรัศมีถึงท่าเรือขนส่งสินค้า	ระยะห่างที่เหมาะสมจากท่าเรือ ขนส่งสินค้า	ระยะห่าง 0 - 20	5	5
			ระยะห่าง 20 - 50	3	
			ระยะห่าง > 50	0	
30	ระยะรัศมีถึงสนามบิน	ระยะห่างที่เหมาะสมจากท่าเรือ ขนส่งสินค้า	ระยะห่าง 0 - 25	5	7
			ระยะห่าง 25 - 50	3	
			ระยะห่าง > 50	0	
31	ระยะห่างจากย่านอุตสาหกรรม ปัจจุบัน	ระยะห่างที่เหมาะสมจากย่าน อุตสาหกรรมปัจจุบัน	ระยะห่าง 0 - 2	5	10
			ระยะห่าง 2-5 กิโลเมตร	3	
			ระยะห่าง > 5 กิโลเมตร	1	
32	ระยะห่างจากพื้นที่ชุมชนเมือง ปัจจุบันขนาด 500 ไร่ขึ้นไป	ระยะห่างที่เหมาะสมจากพื้นที่ ชุมชนเมืองปัจจุบัน	ระยะห่าง 0 - 5	0	10
			ระยะห่าง 5 - 15	5	
			ระยะห่าง > 15	3	
รวม					100

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของที่ปรึกษา, พ.ศ. 2562

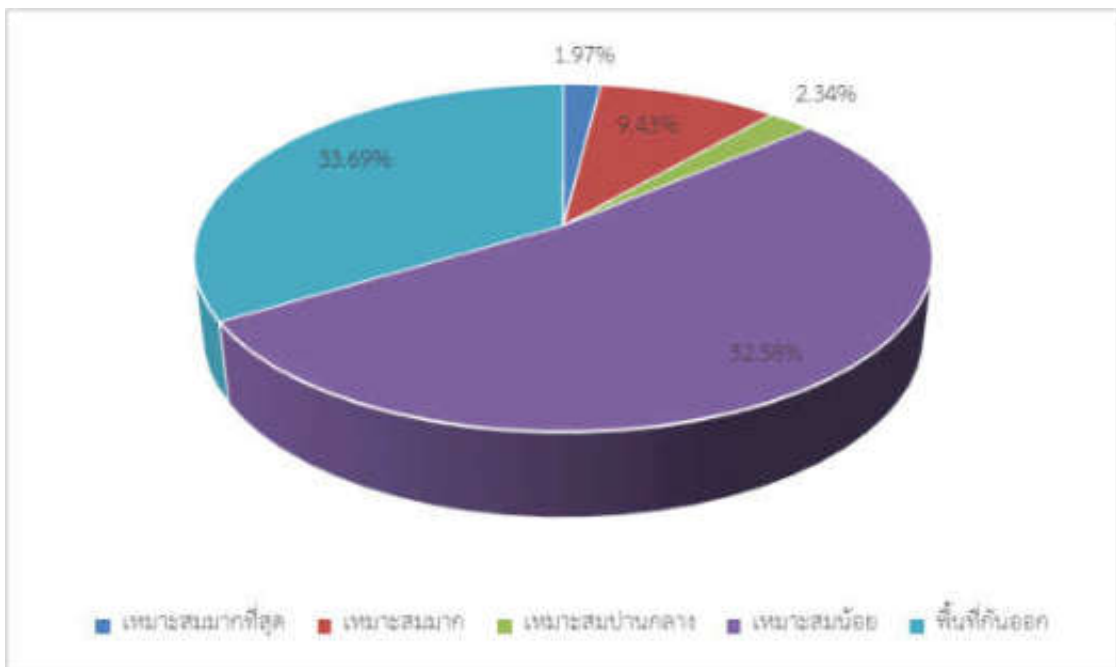
หมายเหตุ : ดำเนินการโดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ชำนาญการ และผู้มีประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการถ่วงน้ำหนัก (weight) ของแต่ละหลักเกณฑ์

พื้นที่กันออก

จากผลการวิเคราะห์พบว่า อำเภออุ้มผางมีพื้นที่กันออกจากพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมต่ออุตสาหกรรม รวมทั้งสิ้น 308.02 ตารางกิโลเมตร หรือ 192,513.37 ไร่ (ตาราง 3.4.4-2) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33.69 ของพื้นที่รวมทั้งหมด โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล ตะเคียนมากที่สุด 44.99 ตารางกิโลเมตร หรือ 28,115.85 ไร่ รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลจะงวง และองค์การบริหารส่วนตำบลปราสาท

พื้นที่ที่มีศักยภาพในการรองรับการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม

จากการศึกษาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ พบว่า อำเภออุ้มผาง มีพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม รวมทั้งสิ้น ประมาณ 606.28 ตารางกิโลเมตร หรือ 378,927.88. ไร่ โดยจำแนกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมมากที่สุด รวมทั้งสิ้นประมาณ 17.97 ตารางกิโลเมตร หรือ 11,232.00 ไร่ พื้นที่ที่เหมาะสมมากรวม ทั้งสิ้นประมาณ 86.18 ตารางกิโลเมตร หรือ 53,862.04 ไร่ พื้นที่ที่เหมาะสมปานกลางรวมทั้งสิ้น ประมาณ 21.40 ตารางกิโลเมตร หรือ 13,373.96 ไร่ พื้นที่ที่เหมาะสมน้อย ทั้งสิ้นประมาณ 480.74 ตารางกิโลเมตร หรือ 300,459.88 ไร่ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.97, 9.43, 2.34 และ 52.58 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.4.5-2)

แผนภูมิที่ 3.4.5- 1 แสดงสัดส่วนพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม
ของจังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 3.4.5- 1 แสดงพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดศรีสะเกษ

อปท.	เหมาะสมมากที่สุด			เหมาะสมมาก			เหมาะสมปานกลาง			เหมาะสมน้อย			พื้นที่กันออก			รวมพื้นที่ศักยภาพ			รวม		
	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ
ทต.ศรีสะเกษ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.16	100.00	0.03	1.57	980.00	0.51	0.16	100.00	0.03	1.73	1,080.00	0.19
ทต.เมืองขุนช้าง	0.00	0.00	0.00	0.79	491.58	0.91	0.69	428.77	3.21	12.80	8,002.88	2.66	8.19	5,116.14	2.66	14.28	8,923.23	2.35	22.46	14,039.38	2.46
อบต.กันทรามย์	0.00	0.00	0.00	0.11	70.34	0.13	0.31	191.18	1.43	26.97	16,857.71	5.61	7.00	4,377.65	2.27	27.39	17,119.23	4.52	34.40	21,496.88	3.76
อบต.จะกง	12.10	7,559.43	67.30	21.98	13,740.56	25.51	3.24	2,025.27	15.14	14.78	9,238.77	3.07	38.04	23,772.23	12.35	52.10	32,564.02	8.59	90.14	56,336.25	9.86
อบต.ใจดี	0.01	3.70	0.03	0.70	438.20	0.81	1.06	664.43	4.97	30.25	18,904.29	6.29	12.49	7,806.88	4.06	32.02	20,010.62	5.28	44.51	27,817.50	4.87
อบต.ดอกจำเ็ด	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.06	36.91	0.28	41.01	25,633.25	8.53	3.97	2,478.58	1.29	41.07	25,670.17	6.77	45.04	28,148.75	4.93
อบต.โสน	0.04	27.82	0.25	3.09	1,931.94	3.59	1.47	917.82	6.86	22.77	14,234.34	4.74	17.77	11,104.33	5.77	27.38	17,111.92	4.52	45.15	28,216.25	4.94
อบต.เปือยใหญ่	0.33	207.89	1.85	10.84	6,776.72	12.58	2.19	1,368.98	10.24	15.08	9,424.41	3.14	21.85	13,656.38	7.09	28.44	17,778.00	4.69	50.30	31,434.38	5.50
อบต.สะเตกาใหญ่	0.08	52.54	0.47	5.35	3,342.64	6.21	1.01	630.04	4.71	21.10	13,185.57	4.39	14.00	8,750.47	4.55	27.54	17,210.78	4.54	41.54	25,961.25	4.54
อบต.ตาอุด	0.00	0.00	0.00	0.11	70.62	0.13	0.55	343.96	2.57	21.47	13,419.92	4.47	7.18	4,489.88	2.33	22.14	13,834.50	3.65	29.32	18,324.37	3.21
อบต.ห้วยเหนือ	1.57	982.91	8.75	3.21	2,008.86	3.73	0.40	247.52	1.85	1.69	1,054.18	0.35	5.04	3,149.66	1.64	6.87	4,293.46	1.13	11.91	7,443.12	1.30
อบต.ห้วยใต้	0.06	37.33	0.33	2.26	1,413.46	2.62	0.75	470.03	3.51	8.77	5,479.17	1.82	9.72	6,073.13	3.15	11.84	7,399.99	1.95	21.56	13,473.13	2.36
อบต.หัวเสือ	0.00	0.01	0.00	2.32	1,447.98	2.69	0.36	226.57	1.69	23.30	14,563.28	4.85	7.41	4,632.17	2.41	25.98	16,237.83	4.29	33.39	20,870.00	3.65
อบต.ตะเคียน	0.64	398.84	3.55	10.45	6,528.41	12.12	1.52	952.81	7.12	41.36	25,850.34	8.60	44.99	28,115.85	14.60	53.97	33,730.40	8.90	98.95	61,846.25	10.82
อบต.นิคมพัฒนา	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.33	204.52	1.53	22.25	13,906.20	4.63	5.35	3,345.53	1.74	22.58	14,110.72	3.72	27.93	17,456.25	3.05
อบต.โคกเพชร	1.48	923.08	8.22	2.12	1,325.88	2.46	0.50	312.02	2.33	16.09	10,053.64	3.35	7.64	4,774.14	2.48	20.18	12,614.61	3.33	27.82	17,388.75	3.04
อบต.ปราสาท	0.06	39.88	0.36	4.65	2,906.60	5.40	2.32	1,452.22	10.86	15.75	9,844.62	3.28	24.87	15,546.67	8.08	22.79	14,243.33	3.76	47.66	29,790.00	5.21
อบต.สำโรงตาเจ็น	0.01	4.01	0.04	0.32	200.30	0.37	0.49	303.84	2.27	28.22	17,639.08	5.87	8.91	5,568.40	2.89	29.04	18,147.22	4.79	37.95	23,715.63	4.15
อบต.ห้วยสำราญ	0.15	90.87	0.81	2.08	1,297.01	2.41	0.79	494.26	3.70	14.34	8,962.35	2.98	11.90	7,440.52	3.86	17.35	10,844.48	2.86	29.26	18,285.00	3.20
อบต.กฤษณา	0.00	0.00	0.00	0.02	11.57	0.02	0.10	62.14	0.46	21.89	13,680.74	4.55	6.54	4,090.56	2.12	22.01	13,754.44	3.63	28.55	17,845.00	3.12
อบต.ลมศักดิ์	1.24	778.03	6.93	11.14	6,962.88	12.93	1.17	729.84	5.46	12.50	7,814.06	2.60	16.18	10,111.43	5.25	26.06	16,284.82	4.30	42.23	26,396.25	4.62
อบต.หนองฉลอง	0.02	12.83	0.11	0.20	126.14	0.23	0.67	421.35	3.15	41.34	25,835.73	8.60	9.21	5,754.57	2.99	42.23	26,396.05	6.97	51.44	32,150.62	5.63
อบต.ศรีตะกกุล	0.18	112.84	1.00	4.43	2,770.36	5.14	1.42	889.48	6.65	26.84	16,775.38	5.58	18.21	11,378.20	5.91	32.88	20,548.05	5.42	51.08	31,926.25	5.59
รวม อ.ยุชนธ์	17.97	11,232.00	100.00	86.18	53,862.04	100.00	21.40	13,373.96	100.00	480.74	300,459.88	100.00	308.02	192,513.37	100.00	606.28	378,927.88	100.00	914.31	571,441.25	100.00

ที่มา : จากการวิเคราะห์ฐานข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ของที่ปรึกษา, พ.ศ. 2562

เมื่อพิจารณาจำแนกกระดัดศักยภาพความเหมาะสมเป็น 4 ระดับ มีรายละเอียดและการกระจายตัวดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 3.4.5-2 และแผนที่ 3.4.5-1)

(1) พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมระดับมากที่สุด

จากผลวิเคราะห์พบว่า อำเภออุ้มผางมีพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมมากที่สุด รวมทั้งสิ้น 17.97 ตารางกิโลเมตร หรือ 11,232.00 ไร่ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.96 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลจะกง 12.10 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,559.43 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 67.30 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเหนือ 1.57 ตารางกิโลเมตร หรือ 982.91 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.75 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมากที่สุด และองค์การบริหารส่วนตำบลโคกเพชร 1.48 ตารางกิโลเมตร หรือ 823.08 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.22 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมากที่สุด ตามลำดับ

(2) พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมระดับมาก

จากผลการวิเคราะห์พบว่า อำเภออุ้มผางมีพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมมาก รวมทั้งสิ้น 86.18 ตารางกิโลเมตร 53,862.04 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.21 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลจะกงมากที่สุด คิดเป็นพื้นที่ 21.98 ตารางกิโลเมตร หรือ 13,740.56 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 25.51 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลลมศักดิ์ 11.14 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,962.88 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 12.93 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมที่สุด และองค์การบริหารส่วนตำบลปรือใหญ่ 10.84 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,776.72 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 12.58 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมที่สุด ตามลำดับ

(3) พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมระดับปานกลาง

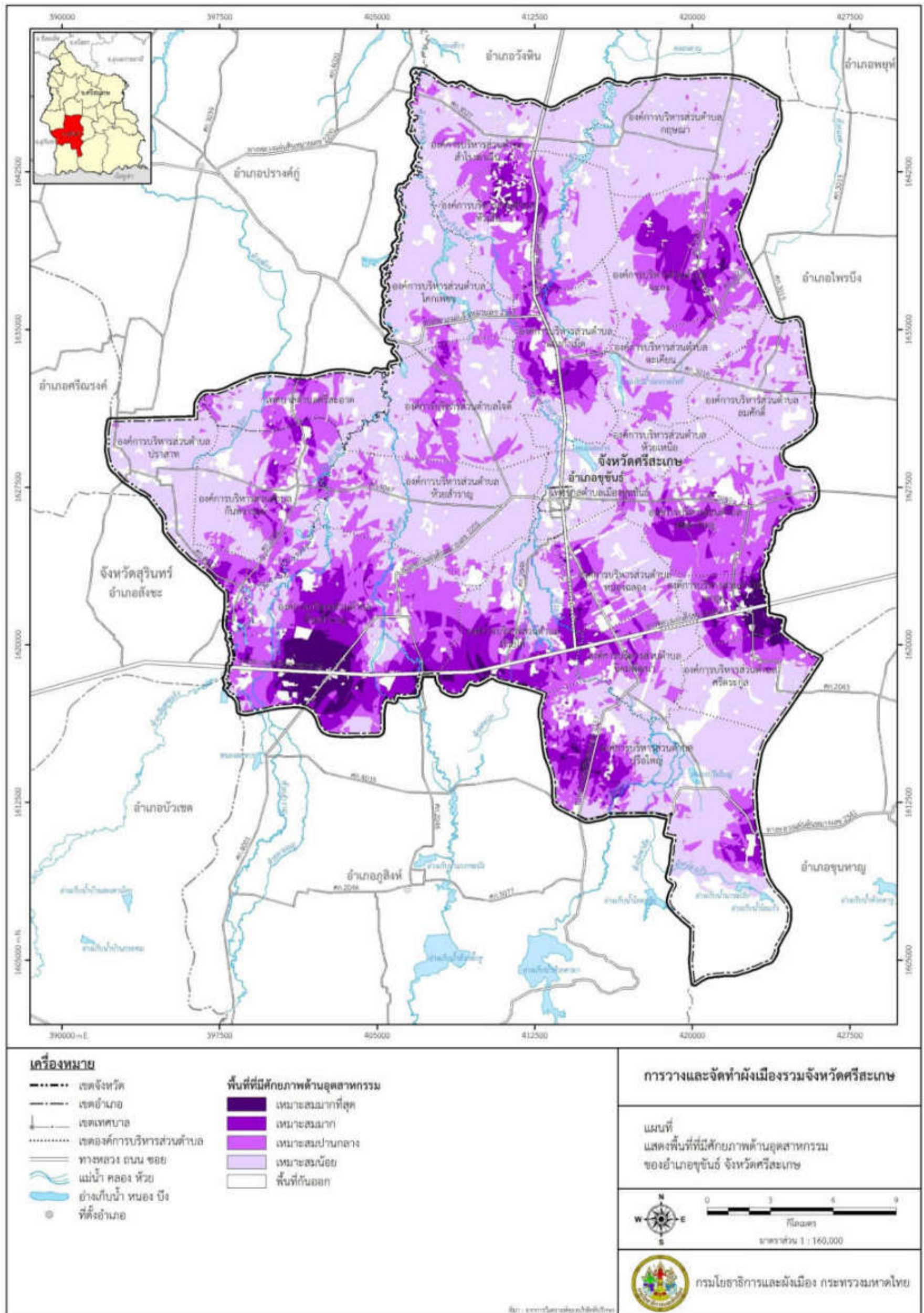
จากผลการวิเคราะห์พบว่า อำเภออุ้มผางมีพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมปานกลาง รวมทั้งสิ้น 21.40 ตารางกิโลเมตร หรือ 13,373.96 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.53 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลจะกงมากที่สุด 3.24 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,025.27 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 15.14 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมปานกลาง รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลปราสาท 2.32 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,452.22 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 10.86 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมปานกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลปรือใหญ่ 2.19 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,368.98 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 10.24 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมปานกลาง ตามลำดับ

(4) พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมระดับน้อย

จากผลการวิเคราะห์พบว่า อำเภออุ้มผางมีพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมน้อย รวมทั้งสิ้นประมาณ 480.74 ตารางกิโลเมตร หรือ 300,459.88 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 79.29 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม โดยพื้นที่ดังกล่าว

กระจายอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนมากที่สุด 41.36 ตารางกิโลเมตร หรือ 25,850.34 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.60 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมน้อย รองลงมา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ 41.34 ตารางกิโลเมตร หรือ 25,835.73 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.60 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลดงกำเม็ด 41.01 ตารางกิโลเมตร หรือ 25,633.25 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.53 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมน้อย ตามลำดับ

แผนที่ 3.4.5- 1 แสดงพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านอุตสาหกรรมในอำเภออุซันธ์

3.5 สรุปผลการบูรณาการผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการบูรณาการข้อมูลแต่ละด้านเป็นการผสมผสานผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมเชิงกายภาพ (SIEVE Analysis) กับการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดมาตรการการพัฒนาจากปัจจัยภายนอกและภายใน (SWOT Analysis/TOWS Matrix) โดยแสดงผลการบูรณาการในรูปแบบผังบูรณาการข้อมูลเชิงพื้นที่ แนวทาง และมาตรการเพื่อนำไปสู่การวางผังในขั้นตอนต่อไป ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดการบูรณาการข้อมูลใน 6 ด้านหลัก ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการวางผัง ได้แก่ ด้านภูมิศาสตร์ ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินและระบบเมือง ด้านเศรษฐกิจและประชากร ด้านคมนาคมและขนส่ง ด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ และด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สอดคล้องกับการวางผังเสนอแนะการพัฒนาพื้นที่อำเภอในขั้นตอนต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านภูมิศาสตร์

ขุขันธ์เป็นเมืองที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ของจังหวัดศรีสะเกษ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบเหมาะแก่การทำเกษตรกรรมและการตั้งถิ่นฐาน เนื่องจากเป็นบริเวณไหลผ่านของห้วยศาลา รวมถึงบริเวณพื้นที่อำเภอขุขันธ์ยังเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ มีที่ตั้งของโบราณสถานหลายแห่ง

อำเภอขุขันธ์มีพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การพัฒนาเมืองมากที่สุด รวมทั้งสิ้น 14.12 ตารางกิโลเมตร หรือ 8,824.68 ไร่ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.12 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะแก่การพัฒนาพื้นที่เมืองและชุมชน โดยพื้นที่ดังกล่าวกระจายอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉลองมากที่สุด 4.29 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,683.41 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 30.41 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยใต้ 2.46 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,537.38 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.42 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมากที่สุด และองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเหนือ 2.40 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,499.89 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.00 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมเชิงพื้นที่เพื่อบริหารการพัฒนาในด้านต่างๆ แม้ว่าความเหมาะสมในเชิงพื้นที่จะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านต่างๆ ในอำเภอกันทรลักษ์ แต่ในการกำหนดและวางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต จากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดมาตรการการพัฒนาจากปัจจัยภายในและภายนอก มีแนวทางเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ของอำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ ดังนี้

(1) กำหนดมาตรการและแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพในพื้นที่แต่ละบริเวณ ได้แก่ พื้นที่พัฒนาชุมชนเมืองในปัจจุบันและอนาคต พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(2) กำหนดมาตรการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ให้เพียงพอต่อภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม รวมถึงเพียงพอการอุปโภคและบริโภคของประชาชน

(3) กำหนดมาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไขปัญหากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ยกระดับความรุนแรงมากขึ้นในอนาคต

(4) กำหนดแนวทางและมาตรการป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์ร่วมกับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า

(5) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

2) ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินและระบบเมือง

การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยภาพรวมของอำเภออุซันต์ พบว่า มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเกษตรกรรมมากที่สุด มีพื้นที่ 682.15 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 426,346.48 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 88.49 ของพื้นที่อำเภอ รองลงมา คือ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีพื้นที่ 55.36 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 34,598.24 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.18 ของพื้นที่อำเภอ และ พื้นที่แหล่งน้ำ มีพื้นที่ 16.72 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 10,449.19 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.17 ของพื้นที่อำเภอ ตามลำดับ

รูปแบบการตั้งถิ่นฐานในอำเภออุซันต์ปรากฏรูปแบบการตั้งถิ่นฐานเป็น 2 ลักษณะหลัก คือ การตั้งถิ่นฐานประชากรที่อาศัยอยู่ในเมือง และการตั้งถิ่นฐานของประชากรที่อาศัยอยู่ในชนบท โดยรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเมืองในพื้นที่อำเภออุซันต์มีรูปแบบการตั้งถิ่นฐานแบบรวมกลุ่ม (Cluster Settlement) เป็นรูปแบบการตั้งถิ่นฐานแบบดั้งเดิม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางธรรมชาติและลักษณะภูมิศาสตร์ โดยเขตอำเภออุซันต์มีการตั้งถิ่นฐานอย่างหนาแน่นบริเวณเทศบาลตำบลเมืองอุซันต์กระจายตัวอยู่ใกล้สถาบันการศึกษา และสถานที่ราชการเป็นหลัก สำหรับชุมชนใหม่จะมีการขยายตัวออกจากศูนย์กลางตามเส้นทางคมนาคม เช่น ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 220 ถนนไกรภักดีและซอยต่างๆ จึงเกิดการตั้งถิ่นฐานแบบแนวเส้นตรง (Linear Settlement)

เมื่อพิจารณาจากลำดับศักยภาพของชุมชนเมืองในอำเภออุซันต์ พ.ศ. 2580 พบว่า อัตราส่วนระหว่างเมืองลำดับ 1: 2 : 3 : 4 มีสัดส่วนอยู่ที่ 0 : 1 : 0 : 4 แสดงให้เห็นว่ามีเมืองลำดับ 2 จำนวน 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลเมืองอุซันต์ และเมืองลำดับ 4 จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลศรีสะเกษ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเหนือ องค์การบริหารส่วนตำบลโสน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉลอง

แนวทางการพัฒนาเทศบาลตำบลเมืองอุซันต์ ซึ่งเป็นศูนย์กลางรองของจังหวัด ควรกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบผสมผสาน (Mixed Use) ส่งเสริมศูนย์กลางชุมชนให้มีการเติบโตแบบกระชับ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ รองรับการพัฒนาของประชากร ส่วนเมืองลำดับ 4 ควรส่งเสริมการขยายตัวบริเวณที่มีความเหมาะสม ส่งเสริมโครงข่ายคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงกับพื้นที่เมืองศูนย์กลางและชุมชนย่อย พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ได้มาตรฐานและเพียงพอับความต้องการของชุมชน

ความเหมาะสมในเชิงพื้นที่ที่จะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านต่างๆ ในอำเภอเมืองศรีสะเกษ แต่ในการกำหนดและวางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตจากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดมาตรการการพัฒนาจากปัจจัยภายในและภายนอกมีแนวทางเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและการพัฒนาระบบเมืองและชุมชนของพื้นที่อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการพัฒนาด้านการค้าการบริการ การคมนาคมขนส่ง การศึกษา การสาธารณสุข และการท่องเที่ยว ให้เป็นระดับภูมิภาคและระดับประเทศ

(2) กำหนดแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองและพื้นที่ต่อเนื่องโดยรอบที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะรูปแบบเมืองประหยัดพลังงาน เมืองสีเขียว (Green City) และเมืองกระชับ (Compact City)

(3) กำหนดมาตรการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อแก้ไขและป้องกันความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน จำแนกเป็นย่านพาณิชยกรรม ย่านที่อยู่อาศัย พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่อุตสาหกรรม และพื้นที่โล่งว่างและนันทนาการ

(4) กำหนดพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีคุณค่าร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ด้านเศรษฐกิจและประชากร

พื้นที่ของอำเภออุซันต์ที่มีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมส่วนมากจะอยู่ในตำบลห้วยเหนือและตำบลโสน ซึ่งทั้งสองตำบล สอดคล้องกับจำนวนแรงงานที่กระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจำนวนสถานประกอบการที่อ้างอิงจากสำมะโนอุตสาหกรรม ปี พ.ศ.2560 พบว่าจำนวนสถานประกอบการของอำเภออุซันต์ เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากการสำรวจครั้งก่อนในปี พ.ศ.2554 ร้อยละ 5.65 และสถานประกอบการที่มีจำนวนมากที่สุดคือสถานประกอบการประเภทการขายปลีกและลำดับถัดมาคือสถานประกอบการประเภทการผลิต

การเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งประชากรของอำเภออุซันต์ต่อจังหวัดศรีสะเกษ ในช่วงปี พ.ศ. 2550-2560 พบว่า อำเภออุซันต์ มีบทบาททางด้านประชากรต่อจังหวัดเพิ่มขึ้น จากที่มีส่วนแบ่งประชากร ร้อยละ 10.15 ของประชากรรวมทั้งจังหวัด ในปี พ.ศ.2550 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10.28 ในปี พ.ศ.2560 สาเหตุสำคัญมาจากอัตราการขยายตัวของจำนวนประชากรในอำเภออุซันต์ ที่ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของจังหวัด โดยที่ในช่วงปี พ.ศ.2550-2560 จังหวัดศรีสะเกษมีอัตราการขยายตัวต่อปี (Compounded Growth Rate) เฉลี่ยร้อยละ 0.3 ต่อปี และอำเภออุซันต์ มีอัตราการขยายตัวของประชากรเท่ากับค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 0.3 ต่อปีสูงกว่าค่าเฉลี่ยของจังหวัด

อำเภออุซันต์มีประชากรวัยแรงงานที่ยังอยู่ในสัดส่วนที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับประชากรวัยพึ่งพิงอื่นๆ ได้แก่ วัยเด็กที่เริ่มมีสัดส่วนลดลง รวมถึงการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของวัยสูงอายุการก้าวเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุ ส่งผลให้การพัฒนาในระดับชุมชนและท้องถิ่นในอำเภอ ต้องมีการเตรียมพร้อมโดยเฉพาะการเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุให้เป็นกำลังสำคัญทางด้านเศรษฐกิจต่อไป

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์เพื่อประเมินสถานการณ์จากปัจจัยภายในและภายนอกของพื้นที่อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ สามารถกำหนดแนวทางและมาตรการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้ดังต่อไปนี้

(1) ส่งเสริมบทบาทด้านการค้าการบริการอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร อุตสาหกรรมผลิตพลังงาน การคมนาคมและขนส่ง การศึกษา และการสาธารณสุขให้เป็นระดับภูมิภาคและได้มาตรฐานสากล

(2) พัฒนาโครงข่ายการคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพ ทั้งการขนส่งผู้โดยสารและการขนส่งสินค้า โดยเฉพาะระบบขนส่งสาธารณะ

(3) พัฒนาคุณภาพแรงงานและแหล่งงานในพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจในพื้นที่ และการพัฒนาสวัสดิการเพื่อสนับสนุนแรงงานในประเทศ

(4) ปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เพื่อรองรับการให้บริการสังคมผู้สูงอายุในอนาคต

(5) สนับสนุนการประกอบกิจการที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและควบคุมตรวจสอบการประกอบกิจการที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวด

4) ด้านการคมนาคมและขนส่ง

อำเภออุซันต์ มีโครงข่ายถนนที่รองรับการคมนาคมสัญจรทั้งถนนสายหลักและสายรอง การขนส่งทางถนนจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อรูปแบบการเดินทางตลอดจนทำหน้าที่เป็นรูปแบบการเดินทางหลักรองรับการคมนาคมขนส่งภายในพื้นที่อำเภออุซันต์ การเชื่อมโยงระหว่างย่านกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่อำเภออุซันต์ มีโครงข่ายการเดินทางทางถนนเพื่อเชื่อมโยงพื้นที่ระหว่างอำเภอเข้าด้วยกัน

อำเภออุซันต์มีระบบโครงข่ายถนนที่เป็นถนนสายหลักที่เชื่อมระหว่างอำเภอ และเป็นเส้นทางหลักที่เชื่อมโยงไปยังจังหวัดศรีสะเกษได้ พื้นที่ศึกษามีโครงข่ายถนนสายรองและสายย่อยเชื่อมโยงชุมชนกับถนนสาย ทำให้เข้าถึงพื้นที่อยู่ในระดับที่ดีและมีประสิทธิภาพ มีระบบขนส่งสาธารณะอำเภออุซันต์ ได้แก่ รถโดยสารสาธารณะที่สามารถรองรับการเดินทาง ทั้งของคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ เชื่อมโยงการเดินทางระหว่างอำเภอเมืองอุซันต์และจังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งการเชื่อมการเดินทางระหว่างอำเภอข้างเคียง

จากผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมเชิงพื้นที่ แสดงให้เห็นศักยภาพเชิงพื้นที่ตามแนวโครงข่ายคมนาคมขนส่ง ซึ่งการรักษาความสามารถในการสัญจรและแก้ไขป้องกันผลกระทบจากการพัฒนาปัจจุบันและอนาคต นับว่ามีความจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาในอนาคตของพื้นที่ จากผลการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์เพื่อประเมินสถานการณ์จากปัจจัยภายในและภายนอกของอำเภออุซันต์ กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมและแก้ไขระบบการคมนาคมและขนส่ง ดังนี้

(1) กำหนดมาตรการและแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพแบบเมืองกระชับ (Compact City)

(2) กำหนดแผนพัฒนาย่านกิจกรรมและควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพโครงข่ายการคมนาคมและขนส่ง

(3) กำหนดแผนพัฒนาพัฒนาย่านกิจกรรมรอบจุดเปลี่ยนรูปแบบการเดินทาง (Transit Oriented Development, TOD)

(4) พัฒนาโครงข่ายการคมนาคมและขนส่งให้มีรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการขนส่งผู้โดยสารและการขนส่งสินค้า โดยเฉพาะระบบขนส่งสาธารณะ

(5) ส่งเสริมการพัฒนาย่านที่อยู่อาศัยใกล้แหล่งงาน (Job-Housing Balance)

5) ด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

อำเภออุบลรัตน์มีแหล่งน้ำประเภทน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่พัฒนาแล้วหลายแหล่ง ซึ่งมีทั้งขนาดเล็กและขนาดกลาง เช่น อ่างเก็บน้ำและเขื่อน เป็นต้น อีกทั้งยังมีประปาหมู่บ้าน เช่น ระบบประปาบาดาล เพื่อรองรับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ แต่การให้บริการน้ำประปายังไม่ครอบคลุมทั่วถึงทุกครัวเรือน โดยจะเห็นได้จากจำนวนครัวเรือนที่ไม่มีน้ำประปาใช้ภายในพื้นที่สูงถึง 1,480 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.80 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด บริเวณพื้นที่ที่ประสบปัญหาการให้บริการน้ำประปาภายในพื้นที่มากที่สุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบลโสน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาปัญหาการให้บริการน้ำประปาในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในพื้นที่ พบว่าอำเภออุบลรัตน์มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ประสบปัญหาในการให้บริการน้ำประปาเพียง 4 แห่ง จาก 23 แห่ง

เมื่อพิจารณาแหล่งพลังงานทางเลือก พบว่า แม้อำเภออุบลรัตน์จะมีความเร็วลมเฉลี่ยต่ำกว่า 4 เมตรต่อวินาที ไม่เหมาะสมต่อการพัฒนาเทคโนโลยีกังหันลมเพื่อผลิตไฟฟ้าเช่นในประเทศยุโรปที่มีความเร็วลมเฉลี่ยเกินกว่า 8 เมตรต่อวินาทีขึ้นไป แต่พื้นที่จังหวัดศรีสะเกษในทุกอำเภอเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพพลังงานแสงอาทิตย์ค่อนข้างสูงและมีศักยภาพในการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์แบบเซลล์แสงอาทิตย์หรือโซลาร์ฟาร์มได้ในอนาคต

พ.ศ. 2560 อำเภออุบลรัตน์มีปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากแหล่งชุมชนรวมทั้งสิ้นประมาณ 12,683 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน โดยพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำเสียเกิดขึ้นมากที่สุด องค์การบริหารส่วนตำบลโสน โดยมีปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นเฉลี่ยประมาณ 1,352.93 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.67 ของปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นในอำเภอ จากการคาดการณ์ปริมาณน้ำเสียของพื้นที่อำเภออุบลรัตน์ในอนาคตอีก 20 ปี พบว่าจะมีปริมาณน้ำเสีย 13,634 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ใน พ.ศ.2580 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันปี พ.ศ. 2560 ประมาณ 971 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

สถานการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นทั้งหมดภายในอำเภออุบลรัตน์พบว่าในปี พ.ศ. 2560 อำเภออุบลรัตน์มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นรวมทั้งสิ้นประมาณ 148.19 ตัน/วัน โดยพื้นที่ เทศบาลตำบลเมืองอุบลรัตน์ (ห้วยเหนือ) เป็นพื้นที่ที่มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นมากที่สุดถึง 15.00 ตัน/วัน ทั้งนี้ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่อำเภออุบลรัตน์ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่นอกเขตเทศบาล รวมทั้งสิ้นประมาณ 128.89 ตัน/วัน หรือคิดเป็นร้อยละ 86.97 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยจากการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยของพื้นที่อำเภออุบลรัตน์ในอนาคตอีก 20 ปี พบว่าจะมีปริมาณขยะมูลฝอย 161 ตันต่อวัน ใน พ.ศ. 2580 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันปี พ.ศ. 2560 ประมาณ 12.81 ตันต่อวัน

การให้บริการด้านสื่อสารในรูปแบบโทรศัพท์ ปัจจุบันในพื้นที่โครงการยังไม่ครอบคลุมและเพียงพอกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งในส่วนของการใช้คอมพิวเตอร์ทั้งในบ้านเรือน อาคารสำนักงาน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานและดำรงชีวิตน้อยมาก ซึ่งส่วนมากจะใช้คอมพิวเตอร์ในงานจัดทำเอกสารเท่านั้น

การกระจายตัวของสถานศึกษา อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดศรีสะเกษ มีการจัดให้บริการทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดภาครัฐตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาที่เพียงพอซึ่งมีคุณภาพของสถานศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดีมีประสิทธิภาพในการรองรับตามความต้องการของ

ประชากรวัยเรียน และมีการให้บริการทางการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการให้บริการทั้งในด้านสัดส่วนของจำนวนสถานศึกษา จำนวนนักเรียน จำนวนบุคลากรทางการศึกษา และจำนวนห้องเรียน

อำเภออุบลรัตน์มีการกระจายตัวของสถานบริการสาธารณสุขทุกประเภทและทุกสังกัด โดยในปี พ.ศ.2560 มีโรงพยาบาล 1 แห่ง ซึ่งเป็นโรงพยาบาลสังกัดรัฐ คือ โรงพยาบาลอุบลรัตน์ จำนวน 90 เตียง นอกจากนี้ยังมีการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 27 แห่ง กระจายอยู่ในตำบลต่างๆ และคลินิกทุกประเภท 25 แห่ง โดยอำเภออุบลรัตน์มีสถานบริการสาธารณสุขครอบคลุมทุกพื้นที่ จึงสามารถให้บริการต่อประชาชนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจำนวนมากถึง 14 แห่ง และคลินิกเอกชนกระจายอยู่ทั่วไป

อำเภออุบลรัตน์ มีการจัดการเกี่ยวกับสถานดับเพลิงทั้งสิ้น 4 แห่ง มีจำนวนพนักงานดับเพลิงทั้งสิ้น 15 คน และรถดับเพลิงจำนวน 3 คัน ปัจจุบันการให้บริการดับเพลิงและหน่วยบรรเทาสาธารณภัยในอำเภออุบลรัตน์พบว่าอยู่ในระดับดี เนื่องจากมีอุปกรณ์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ และกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะดูแลประชาชนเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้นได้

อำเภออุบลรัตน์ มีการให้บริการด้านการจัดให้มีตลาดทุกประเภทสินค้า เนื่องจากปัจจุบันรูปแบบการให้บริการตลาดมีหลายลักษณะ ได้แก่ ตลาดสด ตลาดนัด รถกับข้าว ตลาดสินค้ามือสอง ตลาดกลางผักและผลไม้ เป็นต้น แต่มีการจัดการตลาดที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เนื่องจากบางตลาดเป็นตลาดในชุมชน ที่ไม่ได้มีการจดทะเบียนอย่างถูกต้อง หรือไม่ได้เป็นการจัดการของเทศบาล ทำให้เกิดปัญหาน้ำเสีย ความสกปรกและความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยบริเวณรอบๆ สถานที่ดังกล่าว และเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมเชิงพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเมืองในอนาคต แสดงให้เห็นความเหมาะสมพื้นที่การพัฒนาชุมชนเมืองในพื้นที่ชุมชนเดิมและชุมชนต่อเนื่องเป็นหลัก โดยมีส่วนขยายตามศักยภาพการเข้าถึงของโครงข่ายการคมนาคมเป็นสำคัญ โดยเฉพาะพื้นที่เขตเทศบาล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อให้บริการสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งยังไม่ครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่อำเภอ รวมถึงต้องพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการพื้นที่ในอนาคต

เพื่อให้การพัฒนาเชิงกายภาพมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวโน้มการเติบโตของประชากรและกิจกรรม จากผลการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์เพื่อประเมินสถานการณ์จากปัจจัยภายในและภายนอกของอำเภออุบลรัตน์ สามารถกำหนดยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการดังต่อไปนี้

(1) กำหนดแผนพัฒนาย่านกิจกรรมให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการ

(2) กำหนดแผนการปรับปรุงระบบสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยเฉพาะระบบสาธารณสุขปโภค

(3) วางแผนกำหนดทำเลที่ตั้ง และวิธีการกำจัดของเสียทุกประเภท เพื่อรับรองการขยายตัวของชุมชนเมืองในอนาคต

(4) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและการบริการให้สอดคล้องกับประชาชนทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะกลุ่มคนผู้สูงอายุ

(5) พัฒนาศักยภาพท้องถิ่นในการบริหารจัดการพื้นที่และดูแลรักษาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

6) ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

อำเภออุ้มผางตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์และมีความเกี่ยวเนื่องอันยาวนาน และมีความสำคัญทั้งประวัติศาสตร์บุคคลสำคัญของพื้นที่ และมีแหล่งโบราณสถานและแหล่งโบราณคดีที่มีความสำคัญ ทำให้พื้นที่ของอำเภออุ้มผางเป็นเหมือนแหล่งอารยธรรมที่มีความหลากหลาย รวมถึงเป็นพื้นที่ที่เคยเป็นเมืองศรีสะเกษ ก่อนย้ายไปที่ตั้งปัจจุบันอีกด้วย เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเฉพาะตามวิถีทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม กิจกรรมทางประเพณี ที่น่าสนใจในพื้นที่

สามารถส่งเสริมหรือพัฒนาเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของผู้คนทั้งในพื้นที่ และคนจากภายนอกพื้นที่เข้าศึกษา หรือเที่ยวชม จากศักยภาพของพื้นที่อำเภออุ้มผางที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้นทำให้เกิดศักยภาพในการการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และท่องเที่ยว วิถีชีวิตทางวัฒนธรรมของชุมชน และธรรมชาติ ให้เกิดศักยภาพที่สูงขึ้น และมีบทบาทยกระดับให้เป็นแหล่งวัฒนธรรมระดับชาติหรือภูมิภาคได้ ดังนั้นการสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นให้เป็นที่ยอมรับของคนในพื้นที่จึงเป็นสิ่งที่ต้องสร้างความเข้าใจและแนวทางที่ชัดเจนในการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม มีศักยภาพด้านการส่งเสริมกิจกรรมสินค้าชุมชนในการด้านการสร้างอาชีพและเอกลักษณ์ของชุมชนได้ เช่น ตลาดนัดผ้าไหม เป็นต้น

ด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2560 พื้นที่ศึกษามีพื้นที่ป่าไม้ 11.35 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,092.10 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.13 ของพื้นที่จังหวัด และเป็นที่ตั้งของป่าไม้ตามกฎหมายจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ ฯลฯ ส่งผลให้พื้นที่ศึกษามีศักยภาพในการเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ช่วยสมดุลของธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

ความอุดมสมบูรณ์และหลากหลายของพันธุ์พืชและสัตว์ป่าในพื้นที่ศึกษาเป็นผลมาจากการเป็นที่ตั้งของพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายต่างๆ โดยชนิดสัตว์ป่าที่พบมีหลากหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นนก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ปลา และแมลง ในส่วนของพันธุ์พืชที่พบ ได้แก่ แดงชิงชัน ตะแบก พยอม เกล้ง ตะคร้อ พะยูง สมพง กระเบาหลัก เป็นต้น อีกทั้งพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษในทุกอำเภอเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพพลังงานแสงอาทิตย์ค่อนข้างสูง จึงมีศักยภาพในการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์แบบเซลล์แสงอาทิตย์หรือโซลาร์ฟาร์มได้ในอนาคต

จากผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมเชิงพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนา พบว่า พื้นที่ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเมืองมากตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนเมืองเดิมและบริเวณต่อเนื่อง ซึ่งมีความหนาแน่นสูง มีแนวโน้ม ส่งผลกระทบต่อแหล่งทรัพยากรโดยรอบย่านชุมชนทั้งพื้นที่แหล่งน้ำ พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกษตรกรรม และ ที่โล่งว่าง ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนา รวมถึงผลกระทบจากกิจกรรมต่อพื้นที่ เช่น ของเสีย ขยะ และมลภาวะ

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์เพื่อประเมินสถานการณ์จากปัจจัยภายในและภายนอกของพื้นที่อำเภออุซันต์ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ มีดังนี้

- (1) กำหนดการมาตรฐานควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อป้องกันผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงบริเวณพื้นที่โดยรอบแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมที่สำคัญ
- (2) ตรวจสอบภาคอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวด และส่งเสริมการประกอบกิจการที่ไม่มีมลพิษและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย
- (3) พัฒนาประสิทธิภาพการบำบัดของเสียจากชุมชน และลดการใช้สารเคมีในภาคครัวเรือนและภาคเกษตรกรรม
- (4) กำหนดแนวทางบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์เชิงศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณค่าร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (5) บูรณาการการบริหารจัดการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม